

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin!

İŞÇİ-KÖYLÜ KURTULUSU

OCAK
SAYI: 47
1983
50 TL - 1,50 M

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ/MARKSİST-LENİNİST MERKEZİ YAYIN ORGANI

BOYKOT TAKTİĞİ NEDEN YANLIŞTIR ve anayasanın kabulünün önümüze koyduğu görevler

Daha önce yayınlanan 45. Sayı Gazetemizde, referendum sonuçlarını değerlendirdikten, bundan sonraki Sayıda çeşitli siyasi akımların referendum konusunda izledikleri taktik tavırlarını ve anayasanın kabulünün önümüze koyduğu görevleri ele alacağımızı belirtmişük. Bu görevi çeşitli nedenlerden dolayı ancak şimdi yerine getirebiliyoruz.

Anayasaya karşı olan siyasi yoğunluklar kısaca iki kampa toplanabilir. Bunlar devrimci ve karşı-devrimci yoğunluklardır. Yapılması gereken en başta bu iki kampın birbirinden ayırtılmesi ve karşı devrimcilerin neden anayasaya karşı tavır aldığı ortaya çıkmamıştır. Gazetemiz bu görevi esas olarak (bir takım eksikliklerine rağmen) yerine getirmiştir. Bugün üzerinde durulması gereken nokta, referendum konusundaki devrimci örgütlenmelerin izlediği politikanın bir değerlendirmesini yapmaktadır. Bunu yaparken en başta partimizin tavımına kısaca değinmek istiyoruz.

Bilindiği gibi Partimizin referendum konusundaki tavrı ilk başlarda boykotttu. Fakat referandumda kısa bir süre kala bu tavır "katılıpta Hayır demeli"

Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına

NİĞDE

ÖN AÇIKLAMA:

Niğde Ağır Ceza Mahkemesinden ele geçirdiğimiz, cumhur protestosuyla ilgili haklarında açılan davada yer alan MUZAFFER ORUÇOĞLU'nun savunmasını tarihi eski olmasına rağmen, 16 Ocak (1981) konunun güncelliği ve tecrübe açısından yayımlamayı uygun gördük.

Yazı Kurulu

PARTİMİZİ SEHİTLERİNİ

MUSTAFA SUPHI

"Komünist Partisi için memlekete musallat olan dış düşmanları kovmak nasıl bir görevse, içerde halkın sırtından geçenen yağmacı sınıflarıda hazır yiycilik halinden çırakip yumruk altında çalıştmak da o derece esash bir görevdir".

ANIYORUZ!

Devamı Sayf: 2'de

Sayın Yargıcılar;
Doğrusu, geçenlerde olduğu gibi bugünde bir komedi sergiliyoruz. Sanırım sizlerde bu komedinin farkındasınız. Sizler, kendiniz hukukun uygulayıcıları, adalet terazisinin erbabı, insan hak ve özgürlüklerine yönelen baskı ve saldırlanın amansız düşmem ve yargıçı olarak görüyor olabilirsiniz. Buna bir diyeceğim yoktur. Bu köhne ve lanetli düzen çarkı içinde gördüğünüz eğitim, ettiğiniz yemin ve geçirdiğiniz tecrübeler kafalarınızda ve ruh aleminizde böyle bir anlayışın yerleşmesine neden olabilir. Bundan dolayı sizleri suçlayacağ da değilim. Ama bu duruşmalarda nasıl bir rol oynadığınızı ciddi bir şekilde düşünmelisiniz. Bu duruşmalarda sizler, "özgürlük", "hak", "hukuk", "eşitlik", "adalet" gibi bağlı olduğunuz ulvi değerleri tepeleyerek gelen ve kendisi ile

Devamı Sayf: 3'de

■ HANGİ KİTABI OKUYALIM ?

"Türkiye Ekonomisinde Bunalım" MEHMET SÖNMEZ

Yazısı sayfa: 14'te

BOYKOT TAKTİĞİ...

şeklinde değiştirdi. Ve doğru olan da buydu.

Bu konuda çok geç kalındığından tavr üzerinde çeşitli yorumlar yapılabilir. Bizim açısından bu büyük bir öncem taşımamaktadır. Doğruluğu saptamak geç de olsa olumlu bir tavırdır. Üzerinde durulması gereken boykot tavnının saptanmasında ve değiştirilmesindeki nedenleri açığa çıkarmaktır.

Boykota götüren etkenleri referandum sonuçlarını değerlendirdirken kısaca açıklamıştık, şimdi kısaca tavnın değiştirilmesindeki nedenleri gözden geçirelim.

1. Partimiz boykot tavnını saptadıktan sonra, partili yoldaşlarından ve partiye yakın çevrelerde bu tavr topa tutuldu. Bu da Merkez Komitesi'nin sorun üzerine daha ciddi ve tahlileci eğilimesine neden oldu.

2. Boykot konusunda yürütülen pratik faaliyet bu tavnın yanlışlığını soma olarak ortaya çıkardı.

Esas olarak bu iki etken partimizin tavnını yeniden gözden geçirmeye ve sorunu "öncü" açısından değil kitleler açısından ele almayı zorladı. Sonuçta da doğru taktik saptandı. Bunun dışında da herhangi bir "hesap" yoktur.

BOYKOT TAKTİĞİ NEDEN YANLIŞTIR ?

Belirtülmeli gereken ilk nokta şudur; herhangi bir mücadele taktiği tespit edilirken tespitteki etkenler neler olmalıdır. Bunu ikiye ayıralım.

a) Objektif etken. b) Subjektif etken.

Objektif etken: Bu devrimci durumdur. Yani halkın hakim sınıflar arasındaki çelişkinin boyutu, halkın yaşamının ve hakim sınıfların durumu, ruh hali vb.dir. Bu öncünlünün iradesinin dışında (esas olarak) gelişen bir olgudur.

Bilindiği gibi 12 Eylül ile birlikte hakim sınıfların girişi saldıri sonucu devrimci durumda önemli bir gerileme olmuştur. Bununla birlikte kitlelerin mücadelede çok önemli bir düşüş meydana gelmiştir.

Subjektif etken: Bu da devrimci örgütlemeye çalışıp devrimci yoğunlukların durumudur. Hakim sınıfların saldırısı sonucu Türkiye devrimci hareketi çok önemli darbeler yemiş bir kısmı pratik faaliyetini yürütermez hale gelmiş, bir kısmı sınıf mücadelesi arenasını terk etmiş, bir kısmı da pratik sınıf mücadeleşini bırakıp, yazdıkları ejitasyon yazılarıyla "durumu idare etmeye" başlamışlardır. Bu durum kitlelerin devrimciler olan güvenlerini azalt-

sınmayacak ölçüde sarsmış ve onları taktik olarak kesinlikle alternatif olmaktan çıkarmıştır.

Bütün bunların karşısında hakim sınıflar saldırılardan başarı ile çıkışmış ve psikolojik olarak büyük bir üstünlük sağlamışlardır. Kitleleri mücadeleye iten objektif etkenler ortadan kalkmamış tam tersine daha da kesinleşmesine rağmen saldırının cuntası üstün çıkışması, insiyatif ele geçirmesi, sağladığı psikolojik üstünlük, buna parellel olarak yürüttüğü sistemli korkunç baskıcı kitleleri mücadeleden alıkoymuştur. (Bu nedenlerden dolayı da du duraklı geçicidir.)

Bütün bu etkenler ve taktığın bu etkenlere göre tesbit edilmesi gerektiği gözönüne alındığında boykotun ne kadar sol bir tesbit olduğu ortaya çıkar. Bu tavr bırakılmış kitleleri, kitlelerin kısmen en ieri kesiminde bile bir etki debutunmamıştır. Boykot savunan sol oportunist taktik bu koşullar gözönüne alınarak tesbit edilmemiştir. Taktik esas olarak oylamanın meşru olmadığı, sonucun şimdiden belli olduğu ve "öncü" esas alınarak "proletaryanın siyaset taktiği" temelinde saptanmıştır.

Oylamanın meşru olmadığı gereklüğe bir göz atalım: Faşizmin iktidarda olduğu bir ilkedeki böylesi konularda meşruluk beklemek her halde biraz saflik olur, bu bir. Oylamaya katılarak oylamanın meşru olmadığını propagandası yapılmıştır, bu da iki. Hem katılarak yapılacak olan propaganda daha fazla somut olur. Çünkü kitleler hizmet bu gerçeği pratik deneyimleri ile göreceklərdir.

Sonucun önceden belli olduğu gereklüğe gelince: Anayasaya hayır taktığını savunurken biz anayasanın reddedileceği hayalinden yola çıkmamışık. Cuntasın sakınılarıyla pratik olarak yok edilen, kitlelerin kendi zorlu mücadeleleri ile elde ettikleri bir dizi ekonomik-demokratik ve siyaset kazanımlarının yok edilmesinin yasallaşmasına karşı kitle muhalefetini örgütlemeye çalıştık. Bu mücadelenin yükseltilmesinin uygun koşulları anayasa sorunu ile birlikte oluştu. Çünkü kitlelerin önemli bir kesiminde bu gaspçı karşı homurdanmalar geliştii. İste bu homurdanmaya sahip çıkmak, bundan yola çıkarak kitlelerle birleşmeye çalışmak ve önumlüzdeki dönemde bu konularla yürüttilecek aktif mücadeleye bu uygun vasıtayı başlamanız. Hayır taktığının altında yatan gerçek budur. Yani sorun anayasanın (bu koşulları gözönüne alınıncaya) reddedilip edilmemesi değil, kitlelerin kazanımlarının savunulup, savunulunmaması gaspçı karşı çıkulup çıkulmaması, bu ugurda pratik olarak mücadelenin yükseltilip yükseltilmemesi sorunudur.

Bunun yolu da "anayasaya hayır" dir. Çünkü "hayır" kitlelerin eğilimine uygunur ve ancak bu vasıta kitlelerin eflâmini örgütleyebilir.

Burada şunuda belirtmek istiyoruz: "anayasaya hayır" da savunulan talepler bu düzenin sınırları içerisinde gerçekleştirilebilsecektir taleplerdir. Bugün devrim günümüzde olmadığına göre, devrimci örgütlenmeler iktidar alternatif olmadığına göre, bu taleplerin gerçekleştirilmesi için mücadele gereklidir. Acaba boykot bu mücadeleye ne katkıda bulunmuştur. Boykotla kitlelere gösterilen alternatif nedir? (Stratejik değil taktik bir sorunu tartışıyoruz.)

Denilebilir ki bir slogan eylem sloganı ve propaganda sloganı olarak kullanılabilir. "Anayasaya hayır" ne sloganıdır? Bu doğrudur. "Anayasaya hayır" sloganı zaten ekonomik-demokratik ve siyaset talepler uğruna mücadelenin somut olarak sonuçlarının alınması bedeffeniyordu. Anayasa "referandum" u bu talepler uğruna propagandanın güçlendirilmesi ortamını yaratlığı için zaten propaganda sloganı idi. Biz anayasanın reddedilebileceğine inanmadığımız için, bunun şartları olmadığı için "anayasaya hayır" sloganını propaganda sloganı olarak kullanıdık.

"Sol" güçler içerisinde yer alan, TDKP, TKP/ML-Bolşevik, TIKP (Büyük bildiklerimiz) referandum konusunda boykot taktığını izlediler. Her üç akımında gerekçeleri üç aşağı beş yukarı yukarıda dejindigimiz "gerekçeler"di. Biz bunlardan "Bolşevik"lere (Ama ne bolşevik) kısa bir göz atalım. Onlar "taktik"lerini şöyle gerekçelendiriyorlar:

"Eğer bir ilkedeki Komünist Partisi henüz inşasının birinci aşamasının çok başlarında bulunuyorsa; sorun proletaryanın İleri, öncü unsurlarını kazanmaksa; eğer o ilkedeki yapılan seçimlerde "demokrasî" burjuva anlaşmada bile kesinlikle yoksa; seçimin sonucu daha başından belli ise; eğer hakim sınıflar halkın zorla sandık başına götürmeye çabalarırsa; komünistler için burjuvazinin bir temsilî kurumu içerisinde girme imkanı en baştan kesinlikle yoksa vs., bu gibi şartlarda "proletarya hareketi ileriye doğru hızla yürümemesile", komünistler "seçime katılmama çağrısı yapar." (Bolşevik Partizan Sayı 2 sf: 18-20)

"İleri öncü kesim bu anayasaya oylamasında beklediği bir şey varmadır? Kesinlikle hayır! O halde referandumu şu veya bu şekilde katalma çağrı, kazanıksız esas görev olan öncü kesimin bilinc seviyesinin gerisinde; ona geri çeken bir çağın olacaktır." (agy. sf: 20)

Bu sorunun "bir yanı" görülmekte, sorunun "diğer yanı" ise "sandıklar-

dan çıkan oyların rengi ne olursa olsun sonuç bugünden bellidir" (sf: 20) şeklinde ifade edilmektedir.

Aktarmalardan da görüldüğü gibi onlar taktiği tesbit ederken objektif etkenleri, halkın durumunu kesinlikle temel almamakta sorunu sadece "Öncü" açısından ele almaktadır. Öncü açısından zaten sorun yoktur. Öncü biliyor ki; Bu devlet yükümden demokrasiye ulaşmak mümkün değildir. Mesela kitlelerin taleplerinin öncü tarafından savunulması onların mücadeleye çekilmesi için propaganda edilmesi, onlara birleşmeme mesesidir. Tabii YD revizyonistleri için sınıf mücadelesini örgütlemek "esas görev" olmadığı için, esas görev "Marksizm-Leninizmin evrenselliklerini kavramak" olduğu için bu görevi yerine getirmek "yurtdışında mümkün olduğu" için "boykot" deyip işin içerisinde sıyrılmak en uygun tavırdır.

Eşasta boykot taktığının altında yatan gerçek "gerekçe" şudur. 12 Eylül'den sonra karşı-devrimin estirdiği güçlü rüzgar ve yeniği ortamı küçük burjuva örgütlerde yığınları geliştirdi ve onların kitleleri olduğundan çok gari görmelerine yol açtı. Aynı zamanda onlar karşı-devrimci rüzgarden dolayı sınıf mücadelesinden çeşitli kılıçlar altında çekildiler. Subjektif etken olarak sınıf mücadelesinin yükseltilemesinde oynanacak bir rol olmadığından hareketle "boykot" deyip "sıyrılmak" en doğrusuydu, onlar için. Şimdi bu örgütler öfkeyle haykırıp bir dizi "teorik" laf edeceklerdir zannediyoruz. Fakat bu doğru olanı değiştiremez.

Burada şunu da belirtmek istiyoruz. "Anayasa hayır" taktığını savunanlar sonuçta "doğru tavrı takınmalarına rağmen, bu tavrı gerekçelendirmeleri "boykotculara" olduğu gibi gene opportunist, revizyonist temelde dir. Önümüzdeki sayıarda bunlara da kısaca değineceğiz.

ANAYASANIN KABULUNUN ÖNÜMUZE KOYDUĞU GÖREVLER

Bu görevleri şu noktalarda toplayabılırız.

1) Anayasanın kabulü ile beraber bir dizi opertüolist revizyonist grup, siyasal taleplerin sınırları daraltmaya çalışacaklardır. Bu özellikle yenil anayasaya karşı 61 anayasasını savunma temelinde gelicektir. ML'lerde düşen görev, bunu teşhir etmek, demokrasiyi savunmak, kısa vadeli (taktik) taleplerle demokrasi mücadelesinin arasındaki bağı doğru bir temelde ortaya koymak savunmak, devrim propagandasını yükseltmektir.

2) Bundan önceki sayıarda belirttiğimiz gibi özellikle Avrupa'ci kanat ve TKP, halkın bu koyu faşist anaya-

saya karşı getişi muhalefetlerini kendi çıkarları doğrultusunda kanalize etmeye çalışacaklardır. Bunda başarılı olup, olmamalarında ML'lerin yürüteceği doğru devrimci propagandann rollsü çok büyük olacaktır. ML'ler bıkıp usanmadan onları ve bu tavırlarını açığa çıkarıp teşhir etmelidirler. Bu teşhire aynı niyetli diğer yoğunluklarda eklenmelidir.

3) Koyu faşist anayasasının kabulü bir dizi küçük-burjuva sol oportüolist örgütlenmelerde, bu dönemin sınırları içerisinde kazanılabilen bir dizi ekonomik-demokratik ve siyasal talebin savunulmasına şart çevirmeye eğilimi gelecektir. Bu tavrı halkın yığınlarını muhalefetini örgütlemekten kaçınmamış bir sonucu olacaktır. ML'ler bunlara karşı uyanık olmalı, halkın bu taleplerini savunmaya özel bir önem vermeli dirlər.

4) Önümüzdeki dönemde halkın homurdanması özellikle düşünce özgürlüğü ve bundan türeyen ekonomik-demokratik örgütlenmeler talebi doğrultusunda gelişecektir. ML'lerde düşen görev; bu homurdanmaya sahip çıkmak, savunmak ve demokrasi mücadeleni doğrultusunda birleştirilmelidir.

5) Özellikle işçi sınıfının sendika ve sendikal haklarının savunulması özel bir önem sahip olacaktır. Bu talepler savunulurken illegal Demokratik Sendikalario örgütlenmesi çalışması gözden kaybedilmemeli, örgütlenmelerin legale çıkışması için mücadele yürütmelidir.

6) Yeni anayasasının kabulü asında 24 Ocak Kararları denilen, emperyalizme daha fazla kölelik kararlarının sonucudur. 24 Ocak Kararları komprador sınıflar arasında çelişkiye bozmuştur. Bu durum 82 Anayasasında kompradorlar arasındaki ilişkinin yeniden düzenlenmesi ve devletin biçimsel açıdan kısmende olsa değişmesinin sonuçlarını kendi içerisinde barındırmaktadır. ML'ler bu durumu doğru tahlili etmeli, komprador sınıfların bu nedenlerden dolayı gelişen çeşitli "demografik" oyunlarını açığa çıkarmalıdırler. Aynı zamanda yeni taktikler saptarken bu etkenleri göz önünde bulundurmaları gereklidir.

7) 82 anayasasıyla; bilindiği gibi 61 anayasasında olan bir dizi ekonomik demokratik hak gaspedilmiştir. Bu anlamda kitle örgütlerinde izlenecek politika da daha dikkatli olmalı, uzun ve sabır bir çalışmaya yeğlerneli, kısa sürede açığa çıkılmamaya çalışmalıdır.

8) En önemli noktalardan birisi de şudur:

Bu dönemin spillerin içerisinde kazanılacak haklar uğruna mücadele edilirken yasalik sınırlarına hapsolunmamalı, yasal çerçeveye așılmamalı, bu yolla yasallaşma zorla devatılmalıdır.

9) Önümüzdeki dönemde hukuk sorunu önemli ölçüde tartışma konusu olacaktır. Bu açıdan Partimiz Hukuğa ML baksız açısından ortaya koymalı, bu alandaki her türlü burjuva görüşü teşhir edilmelidir.

AĞIR CEZA MAHKEMESİ...

birlikte keyfili ve gözü dönmiş zorbalığı getiren bir cuntanın savunucusu durumundasınız. Bağlı olduğunuz anayasayı bir kenara atan, ülkeyi kişi direktifler ile yöneten, burjuva bürokratları sünگi öninde seccede getiren bir diktatörlüğün savunucusu durumundasınız. Ve görünüşte bizleri baskı, işkence ve idamlardan dolayı, bu diktatörlüğü telgrafla protesto ettiğimiz için yargılıyorsunuz. Ama gerçekte yargılananlar huzurundan oturan 56 kişidir. Ve bu kürsüde cunta yargılanmaktadır.

Sayın Yargıçlar; Sözlerimi daha fazla uzatmadan iddianamedeki iddialara geçmek istiyorum. Sizlerden talebim, savunma bakkıma müdafale etmemenizdir. Dava sivası bir davadır. Bu gerçeği unutmadan savunmayı izlerseniz, dava sınırlarını aşmadığımı göreceksiniz. Savcı iddianamesinde şuan iddia ediyor: "Millî Güvenlik Konseyinin işkenceci ve idamdan yana bir kurum olduğunu belirtmek istemekle bir bakıma bu kurumun manevi şahsiyeti inciniştir." Diğer arkadaşları bilmem ama ben kendi çektiğim telgrafta, Konseyi, yurtseverlere, demokratlara ve tüm halka karşı uygulanan baskı, işkence ve idamlardan dolayı protesto ettiğimi belirttiğim. Savcı, bizim, Konseyi "işkenceci ve idamdan yana" olarak gösterdiğimizi söylüyor. Eğer işkenceden kasıt bizzat İşkence yapansa ne benim nede telgrafın böyle bir iddiası yoktur. Savcı buna kafadan uydurmaktadır. Yok eğer savcı beni telgrafla Konsey'i "işkence ve idamdan yana bir kurum" olarak belirtmek istediği iddia ediyorsa bu doğrudur. Telgraf mahiyeti itibarıyla baskı, işkence idamlardan dolayı Konsey'i baş sorumlu olarak mubahap almaktadır. Her neyse, savcının telgrafta ilişkin bu dayanaksız iddlalarını bir yana koyalım da şu gülluç ve dava açısından önemli iddia üzerinde duralım. Savcuya göre Konsey "işkence ve idamdan yana bir kurum" değildir. Ahaba savcı bizzat bu söylediğlerine inanıyor mu? Şahsen ben iki gözü, iki kulağı ve kafasının içinde bir beyni olan ve bu ilkiçde yaşayan bir kimse'nin bu tip iddialara inanacağına sentuyorum. Ama neyliyelimki savcı iddia e-

diyor. Gerçekleri çığnerme temelinde beni suçluyor. Bu durumda bana kör gözlerin bile göreceği, etirde, İlgi içinde hissettiğim, Misur'daki sağı Sultan'ın bile duyduğu gerçekleri belirtmekten ve bu temelde kendimi savunmaktan başka bir şey kalıyor.

Sayın yargıçlar; 12 Eylül askeri faşist darbesi hangi amaçla yapılmıştır? Bu darbeyle kurulan askeri faşist diktatörlük hangi sınıfların, hangi sınıflar üzerindeki diktatörlüğüdür? Bu iki soruya verilecek cevap, savunun iddiasını pervesiz ve kaba bir yalandan ibaret olduğunu gösterecektir.

12 Eylül darbesi, 12 Mart'tan bu yana görülmemiş derecede vahimleşen ekonomik krizin yükünü tüm emekçi yığınlarının sırtına yıkmak, bu sınıfları örgütlerini dağıtmak, yok etmek veya etkisizleştirmek, kazandıran demokratik hakları tamamen yok etmek veya budanmak, devletin faşist otoritesini güçlendirmek amacıyla yapılmıştır. 12 Eylül darbesiyle kurulan diktatörlük, bir kompradorlar ve toprak ağaları blokunun çeşitli milliyetlerden halkımız üzerindeki askeri faşist diktatörlüğündür Halkı kısa bir dönemde görülmüş boyutlarda soymak ve ezmek isteyen blokun direksiyonunda veya merkezinde Kemalist İnönü'yi çizgisi sildiren Amerikançı kompradorlarla büyük çiflik beyleri bulunuyor. Bu blokun kanatlarında ise AP'nin bir kesmini temsil ettiği yine bir başka Amerikançı klik ile CHP'nin temsil ettiği Almanlı komprador klikinin bir kesimi yer alıyor. En güçlü efendi ve darbenin akıl hocası Amerika olduğu için bu blok içinde Amerikançı klikler daha etkindir. (Merkez ve AP kanadı) Siyaset sahnesinde MHP'nin temsil ettiği ve Amerikançı klikler içinde en vahşi, en ırkçı en gözü kafalı ve bliç bir hak ve sınırlar tanımaz olan klik bu bloka dânil değildir. Bu klik, blok tarafından geçmişten devletin otoritesini zarara uğratma gibi hatalarından dolayı eleştirmektedir. Ve ayrıca bu bloku oluşturan klikler "MHP'nin temsil ettiği komprador klikinin güçlenerek devlet iktidarı; ele geçirmesi halinde kendi varlıklarının da tehdidine gireceği kanısındadır. Bundan dolayı bu klik'e belki ölçülerde baskı uygulanmaktadır. Klik, blokun kendilerine yönelik baskılardan yakınınlıkta, halka yönelik saldırularını ise alkışlamaktadır. Yine bu bloka Cumhuriyet tarihi boyunca Kemalist burjuvazî ile çatışan ve bugün siyaset sahnesinden MSP'nin temsil ettiği bir kısım toprak ağaları, şeyhler, feodal burjuvalar, tüccarlar, faiziçiler vb. de dahil değildir. Cuntanın temsil ettiği blok bunlara da belki ölçülerde baskı uygulamaktadır. Buntar da kendilerine yönelik baskılara karşı çı-

makta, halka yönelik saldıruları desteklemektedirler.

Sayın Yargıçlar; Bugün cuntanın kendisini sınıflar üstü ve tarafsız görmesinin "ben fazlame de, şeriatçılığa da, komünizme de karşıyım" propagandasının temelinde yukarıdaki gerçekler yatmaktadır. Deminde dediğim gibi bu cunta Amerikan emperyalizminin icazeti ile iş başına gelen bir cuntadır. Öyle ki darbe öncesi kurulan Konsey, darbenin doğrultusunu ve gücünü tespit etmek, aklı danışmak için bir üyesi Amerika'ya göndermek zorunda kalmıştır. Bu darbeden önce Amerikan tekellerinin bir gazetesi ve Amerikan düşüsleri yetkilileri Türkiye'de Askeri darbe olduğunu bildirme gafisi işleri olmalıdır. Bütün bu gerçeklerdendolayı, ekonomik krizin vahameti ve işbirlikçi sınıf karakterinden dolayı cunta, bugün emekçi yığınları geçmiştelerinden daha insansız bir şekilde sömürüyor; baskı, işkence, ve terörü yoğunlaştırıyor, ve geniş yığınlara yayıyor. Yaygın ve ağır vergilerle millî şef döneminin azığın tabiidarlığını hortlatan ve şimdiden halkı kara kara düşündüren ve giderek onların sizlannmasına, homurdanmalarına yol açan cuntanın şu ana kadarki uygulamaların savunun iddialarını kesinlikle mahkum ediyor. Savunuda çok iyi bildiği gibi bugün: CUNTA İŞÇİ SİNİFİ VE KURT MILLETİ BAŞTA OLMAK UZERE ÇOK GENİŞ YİGINLARA İŞKENCE UYGULUYOR.

Diktatörlük içinde en etkin olan sanayiciler ve bankacılar, özellikle bunalı, proletarya olan tüm kinlerini kusuyor, hınclarını çıkarıyorlar. İri iştakı; tüm sınıf sendikalarını kapattılar. Grev ve toplu sözleşme haklarını bir çırpıda giştirdiler. Sınıfı önderlerini, ileri, militant unsurlarını işkence tezahirlarına ve oradan da hapishanelere doldurdular. Şimdi onlar, yıllardır milli zulküm altında inlettikleri Kürdistan başta olmak üzere, helikopterli baskın birlikleri ile sürekli köyleri bastırmalar. Halkı ıslah getirmeleri, inançlarını açığa vurmaları devrimcileri ele vermeleri için köy meydanelerine topluyorlar, özellikle evlerinde devrimci kitap, gazete, resim, silah veya patlayıcı madde bulunanları işkenceye çekiyorlar. Bu tip uygulamalar geçtiğimiz sylarda Niğde köylerinde de yapılmıştır. Hatta Niğde içindeki işkencebaneden gelen seslerden dolayı balk rahatsız olmuştur. Savunun bunda bilmediğidir.

CUNTANIN YOĞUNLAŞTIRDIĞI İŞKENCELER BİRÇOK KİŞİNİN ÖLMESİNE VE SAKAT KALMASINA YOL AÇIYOR.

Bugün işkence odalarında, özel ola-

rak eğitilmiş uzmanlar yönetiminde yapılan elektrik şoku, falaka, asma, kum torbaları ile dövme, başı duvara vurma, vücudun çeşitli yerlerini yakma, meydan dayağı vs. şeklindeki işkenceler sonucunda bir çok kişi ölmüş, bir çoğu da sakat kalmıştır. Devrimci onurunu, insanlık değerlerini savunan, buntardan taviz vermeyen, vermek istemeyen yurtsever, demokrat, devrimci insanlarınımızdan bir kısmını cunta acımasızca yoketmiştir. Gözaltına alınanların İşkencehanelerde 3 ay ve hatta daha fazla kalabileceğini bir çırpıda kanunlaşmış, bugüne kadar işkence altında kalan bir çok kişinin fiziki ve ruhi denegi bozmuştur. İstanbul Davutpaşa Cezaevinde sığın zoruyla faşistlerle başırmak istemeyenlerden İrfan Çelik sorgusuz sansız bir şekilde hunharca asılmıştır. Ankara'da 3, Kars'da 1, Tunceli'de 3, İzmir'de 2 kişi işkencehanelerde öldürülmüştür. Bursa'da 3 kişi pencerelerden atılarak öldürülmüştür. Nihat Erim olayın şahitlerinden Ahmet Kırlangıç, hücrende kafası parçalanmış olarak bulunmuştur. Yine İstanbul'da Zeki Yumurtacı kaçırılmıştır sisi verilerek götürüldüğü keşif mahallesinde öldürülmüştür. Bunder cuntanın açığa çıkılmış suçlarının bir kısmıdır, burada diğerlerini şeralamayı gereksiz görürüm. Ancak geçmeden, öldürülülerin nasıl vahşice işkence sonucunda can verdiklerini göstermek açısından bir örnek vermek istiyorum; 30 Kasım 1980 tarihli Yankı dergisi şu haberi veriyor: "Zeynel Abidin Ceylan, bir Dev-Yol militanıydı 22 Eylül 1980 günü Aktepe'de, Fatsa halkın mücademesini desteklediğine ilişkili bir pankart dolayısıyla saklandığı evde yakalandı. Emniyet müdürlüğüne götürüldü. Gazi Eğitim mezunu bir öğretmen olan Zeynel Abidin'in sorularması Emniyet Birinci şube ekip amiri Mustafa Haşkıroğlu tarafından yapıldı. Tanık polialere göre, "bu sorulamadan olumlu bir sonuç alımadı". 24 Eylül günü bir başka sorulama için hırcesine giren polislər, onu sırt üstü yatar bulundular. İlk sorgusunda "sapaslaşım" olan Zeynel Abidin ölmüştür, üç kaburga kemiği kırılmıştır. Karacığeri harap olmuşdur. Vücutunda da elektrik yanıkları vardı.

CUNTA GAYRI-RESMI İDAMLARI SİSTEMLİ BİR ŞEKLDE UYGULUYOR:

Artık açık idamlar kamuoyunda geniş acıma duygusu ve memnuniyet-sizlik yarattığı, homurdanmalara yol açtığı için cunts, düşmanlarını yakalama sırasında veya baskın anında bazen de yakalandıktan sonra öldürmektedir. Bu şekilde öldürülenlerin sayısı 100'e

yaklaşmıştır. Daha geçenlerde İstanbul'da Necdet Oynargil adlı bir devrimci keşif için götürüldüğü evde resmen öldürülüdü. Bu gün bir çok kişi "göründüğü yerde var" emri ile emanmaktadır.

Cunta işkencehanelerde kadınları karşılık hakaret, sarkıntılığı, ve ahlaksızlığı alabildiğine serbest bırakmıştır.

Gerek yakalama anında gerekse işkencehanelerde yurtsever, devrimci, demokrat kadınlarla karşı işkence ve baskın ekipleri gözü dönmüşçesine vahşî bir kin ve cinsel istahla sarkıntılık etmekte, işi tecaviize kadar vardırmaktadırlar. Son dört aylık uygulamada Tunceli'de bazı kadınlar çırılçıplak soyularak kollarından asılmıştır. Bulardan bazılarının meme uçları yakılmış, kalçalarında ve mahrem yerlerinde alev gezdirilmiştir. Bu kadınlarından tecaviize uğrayanlar olmuş, hatta bu yüzden bir öğretmen karini boşamıştır.

Sayın yargıçlar,

Bu işkenceler sadece Tunceli'ye özgü değildir. Bu gün ülkenin bir çok yerinde kadınlar, genç kızlar benzeri muamelelere maruz kalmışlardır. Bu gün göz altına alınıp da bariz küfürlere, hakaretlere, maruz kalmayan kadın pek azdır diyebiliriz. Kocası kaçak olan ve sırf bu yüzden rehin alınan bir çok kadın da hakaretlere uğramış, dövülmüştür. Cunta tüm bunları yurtsever, devrimci kadınları teslim alıp, onların moralini ve ahlaklısı yokertimek, davranışlarına ve inançlarına ihanet ettirerek düzen için uysal kişiler haline getirmek amacıyla yapmaktadır. Yine işlenen bu suçlara ek olarak conta görevileri arama ve taramalarda tahribat yapmaktadır, hatta bazen rüşvet almaktadırlar.

Özellikle devrime semپati duyan işçilerin, emekçilerin yaşadıkları yerlerde öteden beri Tunceli, Kars, Fatse gibi hedef seçilen yerlerde yapılan aramalarda son derece tahrifkar olmaktadır. Evler halaç pamuğu gibi atılmakta, her şey ayaklar altında çiğnenmektedir, bu duruma ses çıkarınanlar ise dövülmektedir. Onlar bu bölgelerin úyruk insanlarına karşı öteden beri kursaklarında biriktirdikleri kılınları bu şekilde kusmaktadır. Cunta görevileri Kars'da "durumu iyili" olan bazı ailelerin çocuklarını gözaltına almakta, sonra da bu çocukların babaları ile ilişkiye geçerek çocukların "örgüt üyesi" olduğunu söyleyip, babaannadan dolayı ve kibar bir dile rüşvet istemektedirler. Rüşvetin verilmesinden sonra serbest bırakılan bazı oğullar yüzde yüz çıkmaya durumları olduğu halde, rüşvet verenlerinden dolayı babalarını suçlamaktadırlar. Geçmişte olduğu gibi, bugünde baskı, işkence, ahlaksızlık ve faşist terör yolsuzluk ve

rüşvetle başbaşa gitmektedir. Darbeden sonra karakoia alınan ve "bu karakoia yardım edeceksin, yoksa sonun kötü olur" diye tehdit edilen yurttaşların sayıları bit hayli kabartır. Orduya yardım amacıyla kasabalarдан, köylerden, il merkezlerinden baskı ve tehditle toplanan paraların, traktörler dolusu hububatın hikayesi ise içler acısıdır. Faşist paşaların bu korkunç soygunmasını, bu kürsiden anlatacak durumda olmadığım için bu konuyu geçmek zorundayım.

Sayın yargıçlar,

Bir hükümlü olarak çok iyi bildiğimiz ve içinde yaşadığımız cezaevi şartlarının darbeden sonra ne hale getirildiği hakkında da burada bazı açıklamalarda bulunmak istiyorum. Bu conta neden "yana olduğunu" gösteren son örnek olacaktır.

Darbeden sonra:

CUNTA TÜM CEZAEVLERİNDE MAHKUMUN EN DOĞAL HAKLARINI GASPEDEREK BUNLARI İYİCE YAŞANMAZ HALE GETİRMİŞ, DAYAĞI VE HÜCRE CEZALARINI ARTTIIRMİŞTİR.

Bilindiği gibi darbeyi hemen izleyen günlerde conta, askeri cezaevinde yurtseverleri, demokratları ve devrimcileri, silah cop zoruyla faşistlerle karıştırmaya kalkmış, bu durumu propaganda araçlarıyla halka duyurmuş ve göstermiştir. O böylece sadece balkun değil, cezaevlerinde bulunanlarında böyle bir darbeyi beklediklerini ve karıştırmak için fırsat koıldıklarını, bunların davranışına inançları olmadığını, tümüne çeşitli wasilerle kandırılmış gençlerden ibaret olduğunu sahêkârca yaymaya çalışmıştır. Burada bir parantez açarak belirtiyim ki, conta bu tip bir taklığı televizyon aracılığı ile sürdürmektedir. O, yakalanan ve çözülen unsurları kamera önünde konuşutarak, onlara fasulyetlerini anlatılarak "yaptıklarından pişmanım" dedirterek halkın moralini bozmak, mücadeleci unsurları teslim alımıya, devrimin boş bir inanç olduğunu yaymaya özen göstermektedir. Hatta bazen o, işkencehanelerde alınan bantları ekranda devreye sokmaktadır.

Şimdí ülke cezaevlerinde hücrelerin daha fazla işlediği, falaka sopalarının daha fazla kullanıldığı, insanların dava çok kez kustuğu, direndiği, ağladığı, boyun eğdiği, aç kaldığı, mektuplaşma ve görüş imkanlarının kısıtlandığı bir dönemde yaşıyoruz. Bugün cezaevlerinin çoğunda mehkumlar tiplerin ve isticlakların toplatılmamasından dolayı yineki pişirmeye, ismine, baryo yapma, ilaç temin etme, bastahaneye zamanında gitme, akrabalarıyla normal görüge-

bilme imkanlarından (geçmiştekinden daha bir kötü şekilde) mahrum bırakılmıştır. Büyük çapta kitap toplatılmıştır.

Bulunduğumuz cezaevinde, darbeden bu yana bir çok kişi cezaevinin alt katındaki hücrelerde fataş ve meydan dayağı ile ezilmişdir. Daha geçenlerde Adana Cezaevinden getirilen 12 kişi göz ve bacak morartma, dudak patlatma şeklinde dayaktan geçirilmiştir. Daha din hücreye alınan TALIP TAŞ adındaki mahkum gardıyanlar tarafından ağır şekilde dövülmüştür. Ve halen dövülmektedir. Huzurunuzda bulunan 56 kişi bu dava nedeniyle cezaevi disiplinini ilgilenen bir konu olmadığı halde, tamamen keyfi olarak söz konusu olan hücrelere atılmıştır, bu hücreler ki, darbe öncesi, kalorifer tesisatını tamiri için gönderilen para ile yapılmıştır. Bu hücreler bodrum katta olduğu için hiç bir yerden bava alınmaktadır. Uzunluğu 2,5 genişliği ise 2 metre olan bu hücreler sınırlı derecede nemlidir. Beton üzerinde yatma durumunda kaldığı için battaniye ve döşekler ıslanmakta ve giderek küflenmektedir. Tuvaletleri içinde olan bu hücrelerin bazılarında lağım duvardan sızmaktadır. Bazi ilerli, tüberkulozu veya amellyatlı arkadaşlar bu hücrelerde yatılmışlardır. Bunlara kasten rapor vermemiştir.

Darbeden sonra kaldığımız cezaevinde, yasak listesinde yer alan 400'e yakın kitabı esas alınarak yüzlerce kitabı el konulmuş, haftada iki gün olan görüş süresi bir saatte indirilmesi, isticiların büyük bir kısmı toplanmıştır. Günde iki gün ama bir çeşit karanvanalar iyle rezilleşmiştir. İdare şimdide elimizden tipleri almaya çalışmaktadır. Ziyaret günleri toplu yiyerek getiren ziyaretçilerimize gözdağı verilmektedir. Bu yüzden bir arkadaşımızın eşyle görüşmesi süresiz yasaclanmıştır.

Cezaevinin ne çürümlü kalorifer tesisi: ne de banyosu doğru dörlük ile memektedir. Çamaşırhanesi ise hiç işlenmemektedir. Bugün sırtını mavi berelilere dayayan bir idare, bir baş gardıyan, hiç bir gerekçe göstermeden istediği hücreye abp dövdürilebilmektedir. Darbenin cezaevimize getirdiği birincil reform, bakgası, keyflik, dayak, tecrit ve hücre olmuştur.

Askeri cezaevlerinde ise durum daha vahimdir. Cunta buralarda, tutukluları robotlaşturma, inançlarına ve davranışlarına ihanet ettirme, cezaevlerinde ve mahkemelerde filizlenmekte olan direnme ruhunu, yaratığı teslimiyet atmosferi ile boğmak ve etkisizleştirme politikası izliyor. Darağacını, işkenceyi, ağır cezayı ve intihar sisli ve

terek yok etmeyi, teslim almakta etkili ataçlar olarak kullanıyor. Teslim olanları karşı nüpeten daha toleranslı davranışarak, direnenleri, teslimiyete teşvik ediyor. Marak Askeri Cezaevinde binlerce tutukluuya uygulanan faşist veya hayvani eğitimi cunta gazetesi Milliyet iftibarla anlattığı için burada bunlardan söz etmeyeceğim. Kişi olarak okudunuz biliyorsunuz.

Sayın Yargıcı;

Herkesin bildiği, yaşadığı veya tam olduğu tür bu gerçeklere rağmen, kalkıp cuntanın baskı, işkence ve idamlardan yana olmadığını söyleme cesaretini gösterdiği için doğrusu savcayı kutlamamızı. İdamdan bir çırpıda onaylayan, konuşma ve bildirilerinden ürekli olarak "kafa ezmek"ten, "kirmak"tan, "yok etmek"ten, "tök kazınmak"tan geri kalmayan Konseyin lekeneden ve idamdan yana olmadığını söylemek, doğrusu büyük bir kahramanlıktır. Konsey başkanı Kenan Evren geçenlerde genç harbiyelilere yaptığı konuşmada Atatürk düşüncesine karşı çıkanların kafalarının ezileceğini açıkladı. Böyle bir kimse'nin işkence ve idamdan yana olmadığını söyleyebilmeliyiz? Atatürk düşüncesini kabul etmeyen, bu düşünceyi eleştiren bir kimse'nin kafasını ezmeye kalkışmasının ne demek olduğunu heyetinizin taktirine bırakıyorum.

Şunu bilmeliyiz ki, cuntanın suçlarını örtbas etmek isteyen bir kimse, halka karşı suç işliyor. Cuntayı işlediği suçlardan dolayı protesto edenler hakkında ceza işlemesinde bulunuyor insanlığa karşı suç işliyor. Bu işi ister gönüllü, ister gönülsüz üstlenenler, bu tip kimse'leri yarın çocukları ve halk yılınları lanetle anacaklar.

Savcı iddianamesinde 5 kişilik konseyin "yasama görevi" yaptığı belirtiyor. Bunu, söz konusu beş kişinin 450 kişilik mecliste oturarak yemin etmesine mi dayanarak belirtiyor? Halkın biraz güllümserek seyyrettiğl bu manzaranın normal burjuva hukukusuna var mı? Beş apoletli insan, bir gecede, burjuva hukukcularına saygıyla ağızlarına aldıklarına yasayı, parlamento ve benzeri kurumları sırlaştıracakkenara atıyorlar ve kendilerini biz her şeyiz diye ilan ediyorlar. Tabii savcı gibi hukukçularda "bu beş general yasama organizımızdır" diye fetvalarını veriyorlar. Bu tip hukukçular, yarın aynı metodları bir gecede bu beş kişinin yerine değişik kahpta dört kişi gelse, hiç tereddüt etmeden onları da meşru yasama organı olarak ilan ederler. Çünkü sığlığı secede etmenin mantığı budur. Klasik burjuva hukukçularında veya meşru yasama organı anlayışı genellikle ya halk ihtilalinin başına geçen burjuva-

zinin kurduğu ya da seçimle kurduğu organlar ki, bunlar da, zırhlı toplumlarda halkın iradesini gerçek anlamda temsil etmezler. Savcı da bu tip bir burjuva demokrat anlayış yoktur. Ya da o, görev verildiği için, korktuğu için böyle şayeler yapmaktadır.

Savcı bir yandan telgrafın konseye ulaştırılmadığını söyleken, diğer yandan da bu telgrafı "konseyin manevi şahsiyeti inciomiş" olduğunu iddia etmektedir. Telgraftan haber olmayan konseyin manevi şahsiyetinin nasıl incidiği meselesini bir yana koyalım. Burada üzerinde durulması gereken nesne, konseye hak etmediği herhangi bir protesto telgrafının çekilmemiş olmasıdır. Eğer bir kişi, bir organ veya bir kurum, naaş sıfatlarla nitelendiriliyorsa onun manevi şahsiyeti gerçekten "incinir" ama gerçekin olduğu gibi ifade edilmesi bu tip "incinme"lere yol açmaz, açmaması gerekir. Eğer bir organ memleketin yanında baskı yapmayı, kitlesel tutuklamayı sevib bırakmışsa; eğer bir organ, askeri mahkemelere yukarıdan direktifler vererek "davaları çabuk sonuçlandırmak" için kaç kişiyi sallandıralım" diyorsa, önde gelen idam kararlarını bir çırpıda onaylıyorsa bu organa "sen baskı, işkence ve idamdan yanasin, çunku yurtsever, demokrat, devrimci halk muhalefetini ezmek istiyorsun" demek onun manevi şahsiyetini incitmez. Manevi şahsiyetin incinmesine ve hakaretine bir kaç örnek verirsem daha lyl anlaşılmır. Mesela burada kalkıp Mustafa Suphi kapitalistdir desem, Suphi'nin manevi şahsiyetini incitmiş hatta ona hakaret etmiş olurum. Çünkü zincirlerinden başka kaybedecek hiç bir şeyi olmayan, ezilen ve sömürenler ber sınıfın proletaryanın önderini, ezen ve sömüren birisi olarak göstermiş olurum. Mesela aynı aştı uluslararası para dilencisi Turgut Özal için hakaret söylemez çünkü, o, kapitalistliği ile öğlen bir gerdan-gübek erbabıdır. Turgut Özal komünistdir desem hiç kimse hakkında hakaret davası açmaz. Çünkü komünizm kendisi ile birlikte tüm dünya emekçilerini kurtaracak olan dünya proletaryasının yüce davasıdır. Burada Turgut'a değil komünizme hakaret etmiş olurum.

Sayın yargıç,

Aslında bu davada "konseyin manevi şahsiyetinin incinmesi" göstermelik bir gerçektin ibarettir. Bu dava konseye karşı bir teşvi takındığı için, ona karşı bir ses yükseldiği için açılmıştır. Akıllanca bizztere ders veriyorlar. Konsey her şeyin üzerinde dir. Hiç kimse ona yan bakınmalıdır. Onun her sözü karrundur. Vatandaşların görevi mutlak itaatdir. Bu anlayışla harket ediliyor. Bugün herhangi bir vatan-

daş kalkıp "efendim konsey üyeleri gözlerini üzerinde kaçıları var" derse, emin olun ki MİT'in zehir hafiyelerince o kişi, "bu sözü ne anaca söyledin" diye soruya çekillir. Geçen duşuşmalarda da belirttiğim gibi ülkemiz şimdilik geçmişinkinden daha sıkı bir cezaevi haline getirilmiştir. Ve bu cezaevi, ser gardiyan Kenan Evren'in bulunduğu baş gardiyanlar konseyi ile çeşitli bölgelerin sıkıyönetim komutanlarının, yan koğuş gardiyanlarının emriyle yönetilmektedir. Şimdi her şey susturulmuş gibi görülmüyor ama buna kimse aldanmamalıdır. Bu dönem, geçici bir dönemdir. Uzun ve kabuslu bir geceyi, firtınadan önceki sessizliği yaşıyoruz. Hiç kimse halkın gücündeki sessizliğine bakarak hüküm vermeye kalkışmamalıdır. O halk ki asurlardır Osmanlı despotizminin, Cumhuriyet döneminde ise faşist ve yarı-faşist diktatörlerin pençesinde ezilen acı çeken ama her geçen dönemde daha geniş yığınlar halinde uyanan ve ileriye doğru mücadeleye atılan, kesin kurtuluşu yolunda hamleler yapan gayrettil bir halktır. Yaratıcı olduğu kadar da kahredicidir de. Hiç bir güç onu, dökilen kan ve gözyaşlarını, çekilen acıların ahlann, gaspedilen lokmalarda hesabını sormaktan alkoyamayacaktır. Hiç bir güç bu devleti, emperyalizmin İşbirlikçi sanayicilerin, bankacıların, bankerlerin, spekülatörlerin, borsa dolandırıcılarının, toprak ağalarının, bu çırılımış devletinin onları proletarya önderliğindeki o büyük gücün mübarek yumrısından kurtaramayacaktır. Türkiye proletaryasının öncülüğünde gesisit milliyetlerden halkımız, üzerinde yaşadığımız bu ülkeyi, söylemeye dilişimiz varmadığı bu cehennemi mutlaka ama mutlaka cennete çevirecektir. O muazzam devrimci dehî güç, bu devletin enkaz alanından yepeni bir devleti, proletarya diktatörlüğüne geçiş sağlayacak olan demokratik halk devletini yaratacaktır. Sömürgeci azınlığın coğunluk üzerindeki diktatörlüğünü yıkıp, coğunluğun azınlık üzerindeki, işçilerin ve emekçilerin sömürgeciler üzerindeki diktatörlüğünü, demokratik halk diktatörlüğünü kuracaktır. Sömürgeci sınıfları bu tip davalar açmakla, beski ve yıldırmış metodlanna baş vurmaktla hiç bir sonuc elde edemeyeceklerini bilmeliyiz. Tarihin aksı ileriye dir. Yüce ve parlak olağan iyiliye ve güzele doğrudur. Yeryüzünün hiç bir zalim gücü bu aksı durduramıyor ve durduramayacaktır. Tarihin edici olan hukukluktur. Geri ve köhne olanı değil, ileri ve yeni olam, gürüyen, çökeni değil, gelişen temsil etmektir, bizler işte bunu temsil ediyoruz. Derin ve engin düşünün ve üzerinde yaşadığınız su barut fışısı dünyaya

miza söyle bir bakan. Nükleer silahları, tankları, uçakları, dev filoları ile emperyalistlerden daha güçlü göninen bir kuvvet görebiliyormusunuz? Ama tarih ve yaşadığımız hayat, gerçekten güçlü ve kahredici olsun, her şeye katılmış gibi görünen bu zalim kuvvetler olmadığını, dünya proletaryası ve halkın olduğunu gösteriyor. Vietnam ve Kamboçya halkları, küçük ve son derece fakir halkları. Onlar Amerikan filinin yanında karınca gibiydiler. Ama onların gazabı Amerikan emperyalistlerini görülmemiş bir bozguna uğrattı. Hindi-Çini halklarından köteği yiyen bu kanlı haydot, Shah'ın ve Somoza'sının kurtaramadı. Latin Amerika'nm oligarşik diktatörlerini de kurtaramayacaktır. Rus işbirlikçilerini bir yana korsak günümüzde bazları sonradan görme, bırsız ve saldırgan Rus-Sosyal-Emperyalistlerinin Afganistan'ı 100 bin kişiyle kesin dire getirdiklerini, Vietnam aracılıyla Kamboçya'yı kesin yuttuklarını iddia ediyorlar. Onlar artık ber iki küçük ülkenin içinde isinin bitliğini, dağlarda yankılanan tek tük tüfek seslerinin, can çekişinin son nefesleri olduğunu söyleyiyorlar. Bu korkunç zavallı bir görüştür. Kendi kendimizi aldatmaktadır. Kuvvet ve atom silahlarına tapanların görüşüdür. Fakat bu görüşlerle ilk defa tanışmıyoruz. Altınyıl yillarda Amerikan uşakları da Vietnam için aynı şeyi söylüyorlardı. Gerçekten de uşaklar ve halkları güçlüne inançları olmayanlar böyle düşünebilir-

ler. Bağımsızlıkların düşkün Afgan Kamboçya halklarının yurtseverlerinin ve komünistlerinin kaderlerine razi olabileceklerini söyleyebilmiyiz? Bu düzde diz bir deli saçması olmaz mı? Görünüşlere ve geçici durumlara aldırınamamalıyız. Bugün Afganistan'da gerçekten de güçlü ve kahredici olan kimdir? En modern silahlarla tepeden tırnağa donatılmış, güçlü bir cephe gerisi olan yüz bin kişilik Sovyet sosyal emperyalist Rus ordusunudur? Yoksa çakar almezlerla dağlarda mevzilenen entarılı, sakalı, sanklı çeteler midir? İşgal mi güçlidir? Bağımsızlık savaşı mı? Hangisi? Bu sorulara doğru cevap verebilmek için işgalci yana veya uşak olmamak yeterli. Hiç kimse sosyal-emperyalistlerin genç ve güçlü olusuna, kof kudretine ve suratındaki komünizm maskesine aldanmamalıdır. Dünya proletaryası ve halkları bütün zalimler gibi onu da tarihin çöplüğüne fırlatıp atacaktır.

Sayın yargıçlar,

Sözlerimi burada noktalamak istiyorum. Vereceğiniz karar bizden çok kendiniz hakkında olacaktır... Temennim askeri faşist diktatörlüğün bu bölgedeki sorumsuz güçlerine alet olmamanız ve kararlarınızı vijdani kanaatleniriz, eski anayasaya, normal kabulula bağlı karararak vermenizdir.

Savunmamı bitirmeden önce bu küräuden;

Dünya proletaryasının ve halklarının, emperyalizme, sosyal-emperyaliz-

me, faşizme, sosyal-faşizme ve tüm dünya gerilliğine karşı yükselttilkileri mücadeleleri selamlıyorum.

Afganistan ve Kamboçya halklarının sosyal emperyalistlere ve uşaklarına karşı yükselttilkileri silahlı mücadeleyi selamlıyorum.

Sosyal emperyalistlerin baskı ve tehditlerine, papazları, kardinallerin ve işçi aristokratlarının yozlaştırma çabalarına rağmen gittikçe güçlenen Polonya proletaryasının kararlı ve militant mücadeleşini selamlıyorum.

El Salvador halkının Amerikan emperyalizmine açıktan kafa tutan, Rus sosyal emperyalistlerle uzlaşmaya yanaşmayan ve diğer emperyalistler yüz vermeyen İran devrimini selamlıyorum.

Aşkeri faşist diktatörlüğe karşı fabrikalarda, dağlarda, sokaklarda, işkencehanelerde ve hapishanelerde direnen yurtseverlerin demokratların ve komünistlerin direnişlerini selamlıyorum.

Yeni gün, çeşitli milliyetlerden halkımızın Amerikançı cuntaya karşı kararlı mücadele yah olmasım diliyorum.

Yaşasın Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un ışık yolu.

M. Oruçoğlu

Not: Bu dava beraatla sonuçlanmıştır. İlk önce tutukluluk hali kaldırılmış daha sonra beraat kararı verilmiştir.

12 EYLÜL 1980 – ARALIK 1982 ARASI FAŞİST CUNTANIN DERSİM'İN, HOZAT, OVACIK, PERTEK, VE ÇEMİSGEZEK İLÇELERİNDEN KÜRT KÖYLÜLERİNE UYGULADIĞI ZULÜM !

Ün açıklaması:

Komprador büyük burjuvazı ve büyük toprak ağaları aşırı bir ekonomik bunalım içindeydi. Ekonomik ve siyasi bunalım emperyalist efendilerinden aldıkları çeşitli desteklerle de önlenemedi. Ve bu bunalım uç noktaya vardı. Oyle ki değişik emperyalistlere ve değişik tekellere uşaklık yapan komprador-patronlar ve büyük toprak ağaları siyasi istikrarı bile asgarı olarak sağlayamıyorlardı. Habire kendi aralarında dalaşarak halkın gözünde iyice teşhir olmuşlardı. Ekonomik bunalım içinde kıvranan hakim sınıflar, IMF vb. emperyalist kuruluşlardan alıkları y-

öt krediler, bunalımdan kurtulma tedbirleri de yetmedi. Ekonomik ve siyasi bunalımın bir ürünü olarak halkın muhalefeti yükseliyor ve silahlı mücadele biçimini alıyordu. Halkın yükselen bu mücadeleşini komprador burjuvazı-büyük toprak ağalarının bir kesimi var olan devlet bliçimli idare edemeyeceklerini anlayınca var olan "demokrasi" maskesini de bir kenara fırlatarak askeri faşist diktatörlük biçimine bağırdılar.

Cunta başa geçince programında açıkladığı gibi "ekonomik ve siyasi istikrar sağlamak" ve halkın devrimci muhalefetini ne yapıp yapıp bastırmak

olmuştur. Nitelik faşist cuntanın başa geçmesiyle birlikte yüzbinlerce İşçi'nin grevine son vermiş ve işçi sınıfının ekonomik taleplerinin hiç birini vermeden patronları yaranna grevlerde son vermiştir. Devrimci, demokrat ve yurtsever kişilerin yargılanması tüm alanlarda basılmış, binlerce kişi ilk anında göz altına alınmış ve İşkenceden geçirilip tutuklanmıştır. Devrimci, yurtsever teşkilatların ve komünist teşkilatların yok edilmesi için yoğun baskılara yapılmış ve önemli ölçüde bu teşkilatlara darbe vurulmuştur.

Türkiye çapında İşkence ve zulüm hat safhaya varmıştır. Artık faşist ha-

an bille, bazı işkence ve ölüm olaylarını gizleyemez duruma gelmiştir.

Türkiye'nin diğer yerlerinde buna zulüm ve baskı yapıldıken Kürtistan, Dersim'de de Türkiye'nin diğer yerlerinde olduğu baskın ve zulüminden ayrı olarak bir de Kürt olduklarından dolayı milli zulüm uygulanmaktadır.

Daha önce Dersim'in Nazmîye ve Mazgirt ilçelerindeki zulüm örneklerini beigelemiş ve öne çıkan işkenceleri açıklamaya başlamıştı. Bu yazımızda da Çemişgezek, Hozat, Ovacık, Pertek ilçelerinde cuntanın yaptıklarını sıralamaya çalışacağız. Olayları anında kaydetmediğiniz için bunda belli eksikliklerin olabileceğini belirtmek istiyoruz. (Bu eksik olayların yanlış olduğu yönünde değil, sadece zamanın yer değiştirmesi şķindir.)

Yazımızda cuntanın gelmesiyle birlikte Dersim'de daha da fırlayan milli zulmü sergilemeye, milli zulümde önemli rol oynayanları açığa çıkarması, teşhir etme, halkın cuntaya karşı tavrı, devrimcilere karşı tavrı, cuntadan sonra balka yönelik olayların açığa çıkarılması, ajan ve muhbır şebekesinin durumu. Devrimci hareketlerin ve komünist hareketlerin takındığı tavrı ne olmuştur, son dönemde Dersim'de uygulanan özel baskınlar, ve diğer şehirlerdeki devrimci demokrat kampanyanın görevlerini yazmaya çalışacağız.

KOMPRADOR BURJUVAZİ VE BÜYÜK TOPLAK AĞALARININ 'DEMİR YUMRUGU' FAŞİST CUNTA, EN AZILI BİR BİÇİMİYLE DERSIM'e SALDIRIYOR !

Dersim, yillardan beri emperyalist usaklara teslim olmamış zulme zorbalığa karşı, haksız uygulama ve ihanete karşı çıkmıştır. TC'den önce Osmanlılar diğer yerleri işgal edip, oraları çapulcu biçiminde sömürdükleri gibi Kürtistan'da işgal etmiş ve kendi otoritelerini sağlamışlardır. Bu haksız işgale karşı Kürtistan'ın değişik alanlarında baş kaldırımların olduğu gibi Dersim'de de baş kaldırımlar olmuş ve zulme, zorbalığa isyan etmiştir.

1. Emperyalist paylaşım savaşından sonra Kürtistan; Türkiye, Suriye, Irak, İran Kürtistanı diye dörde bölünmüş ve bu dört parçanın dışında topraklarının bir bölümünü de Rus sınırları içinde kalmıştır. Kürtistan'ın bütün bölgelerinde de önemli ölçüde isyanlar olmuş ve somuttada Türkiye Kürtistan'ında olan isyanlarda Türk hakim sınıflarını zor durumda bırakmıştır. Hakim ulus-Hakim sınıfları, yanı Türk komprador burjuvazı ve büyük toplak ağaları her defasında da soy katımına varan katliamlara baş vermemiştir. Türkiye Kürtistan'ında Kürtlerin en son isyancı da 1987-88 tarihindeki

Dersim isyancıdır. Faşist Kemalist Diktatörlük'e karşı milli ve demokratik hakları savunarak isyan örgütleyen aşiret reisleri, dedeler, toprak ağaları kaypak ve ulaşın politikaların sonucu başarısızlığa uğradılar. Yeterince birliği sağlayamamışlar ve yaklaşık 20.000 Kürt bu isyanda katıldı.

Çocuklar annelerinin karnında süngülenindi, kadınlar tecavüz edildi. Kürt köylülerini emansız bir biçimde dereelerde kurşunlandı, bazı dereler insan cesetlerinden geçilmez durumda ve kan su gibi akıyordu. Bundan dolayı dere, ismini dereye dökilen cesetlerden almaktadır. Yere halkı bu dereye LAÇ deresi (ceset deresi) demektedir. Köylüler talan edilip yakıldı. Köylüler mağazada top ateşine tutularak katıldı. Örneğin: Ali Bozağı. Köylüler köy sahiplerini doldurularak yakıldı. Kenanız geçmiş anlatmak olmadığından geniş bir şekilde de根本没有. Bundan dolayı Dersim Katliamı'nu en iyi dile getiren aşağıda ağılı aktarmayı uygun gördük.

*Paşalar Dersim'e ferمان eylemiş
Kurşun ile hanı derman eylemiş
Yakın, yakın, kırın ! diye söylemiş.
Zalimlerin zulmü böyledir gardaş.*

*Dersim'in doğları kana boyandı
Kahpe kurşun körpe cana dayandı;
Analar ağlayıp, bacılar yandı.
Zalimlerin zulmü böyledir gardaş.*

*Unutulmaz elbet dökülen kanlar
Mağaraya top mermisi atanlar
Öldürülen çoluk-çocuk, kadınlar
Hatruların tek tek hesap sorulur.*

*Unutulmaz elbet dökülen kanlar
Bebeğe kundakta kurşun sıkınlar
Evimizi bağıma yıkanlar
Hatruların tek tek hesap sorulur.*

*Dersim'in köyleri talan edildi.
Kalan saçılar ele sürgün edildi.
Güçlü Dersim 'Suçu DERSİM' degildi.
Zalimlerin zulmü böyledir gardaş.*

*Unutulmaz elbet böyle takınlar
Munzur kiyusunda kurşunlananlar.
Ölü parmakından yüzük çalanlar,
Hatruların tek tek hesap sorulur.*

Faşist Türk ordusunun Dersim'de氕氕lığı vahşi saldırı ve katliam hareketi, Dersim'in belleğinde yer edindi, hem de bir daha silinmeyecek biçimde. Bu zulüm ve katliam hareketi dilden dile, kulaktan kulaga söylenilip dönemin muhabizi orduya karşı kınanın bir katına arttırmışlardır.

Dersim 1938 katliam hareketi ve daha sonra Türk hakim sınıflarının Dersim 'İyi Türkiye' na değişik yörelere serpişik biçimde sığınan hareketi, sömürü ve zulüm, Dersim halkını her

zaman isyana teşvik etmiştir. Dersim halkın sömürü ve zulme karşı diğer ailenlere göre daha yatkın olması buradan gelir. Dersim halkının üceriliği Hakim ulusun hakim sınıflarını rahatsız ediyor. Onlar Dersim'i kazanamayacağına bilincinde oldukları için her türlü baskıcı Dersim'e mübah aşıyorlar. Dersim halkını yıldırmak psikolojik olarak yıkmak ve yenmek için bölgede askeri tatbikatlar yapıyorlar. Onlar daha önce ismini "Dersim 38 katliam"nda aktif rol oynayan faşist canı Abdullah Akdoğan adından alan bir tatbikat yaptılar. Ve Dersim'e gözdağı verdiler. O eski zulüm günlerini yeniden hatırlatıyorlardı. Dersim'de girişikleri bu tatbikatın asıl amacı aslında halkın gözüne korkutup, devletin gücünü olduğunu göstermek, bölgede gelecek gerilla faaliyetlerini nasıl ezeceklerinin provalarını yapıyorlardı. Bu tatbikatta Dersim'in dağları bombalanıyor, uçaklar yıldırma uçuşları yapıyorlardı.

12 Eylül darbesinin yapılmasıyla birlikte ağızı salayı itlerin Dersim'i ezme ve sindirme isteklerini gerçekleştirmeye şartları iyice olgunlaşmıştır. 12 Eylül öncesi Dersim, Türkiye'ye ışık saçan devrim sorunlarının en çok tartışıldığı ve kavrulanmaya başladığı bir alan, Doğunun glineşiydi. Ve bu da hakim sınıfları sınırlendiriyor. Dersim'i kaybetmenin verdiği acıya yerlerinde habire kıvrıyorlardı. Yoğun devrimci faaliyetten dolayı Dersim halkın her yönüyle kendini devrime adamış, hakim sınıfların azınlık planları yapıp saldırmasına neden oluyordu.

12 Eylül öncesinde devrimci faaliyetin en yoğun olduğu, faşist devlet otoritesinin hemen hemen yok olduğu, yerine devrimci otoritenin hakim olduğu yerlere devletin faşist güçleri "nokta operasyonları" yapıyorlardı. İşte bu "nokta" operasyonlarının bir hedefi de Dersim'di. Faşist basında Hürrîyet gazetesi Fatsa vb. yerler dışında Dersim'ide hedef gösteriyordu. Nitekim cuntanın başı faşist Kenan Evren "Fatsa'ya yapılan 'nokta' operasyonun kendisinin emriyle yapıldığını" radyo ve televizyon konuşmalarında belirtmişdir. 12 Eylül 1980 öncesinde nokta operasyonlarını Dersim'de gerçekleştirmeyen hakim sınıflar, ancak Dersim'in belli alanlarını işgal edip, operasyonlarını sürdürdüklerse, da bunda pek başarılı sağlanamıyorlardı. Örneğin; 12 Eylül öncesi 1980 Ağustos'tunda Pertek'in Dere Nahiyesi jandarma karakolunun soyulmasını bahane eden hakim sınıfları Pertek'in, Hozat'ın ve Çemişgezek'in köylerine binlerce komandoyu helikopterle indirerek adeta 74 Kıbrıs Harekatı'ndan bir biçimde yeniden işgal ettiler. Köyleri ablukaya alıp köylüler köy meydanla-

rma toplayıp falakaya çektiler sonra kadın-kız, genç-ihtiyar demeden karakol önlöründe toplayıp yanzın kavurucu sıcaklığında güneşin altında aç, susuz bırakıp dört gün beklettiler. Helikopterlerle tarla biçenleri, davar çobanlarını toplayıp bir taraftan köy meydanında aç, susuz bırakıp, sonrasında hepini köy meydanlarında dayaktan geçirildikten sonra da Elazığ, Pertek ve Tunceli'deki işkencehanelere sevk ediyorlardı. Köy çevrelerindeki buğday yığınlarının bir kısmını ateşe verdiler. Örneğin; Dereköy. Sosyalita Dere nahiyesi karakolu bahçesinde köylüler toplatılmış, hakaret edilmiş, aç, susuz ve uykusuz bırakılmış, falakaya yatırılmış, onlarca Dere Nahiyesi karakoluna, Pertek İlçe Jandarma karakoluna, Tunceli Ziraat okuluna (bu okul işkencehane olarak bir kaç seneden beri kullanılmaktadır.) Tunceli komando alayında tekrar işkenceden geçirildikten sonra ayılarca cezaevinde sırıldırılmışlardır. Köylülere hakaret ve baskında başı çeken Pertek İlçe jandarma karakolu komutanı 1979-80-81 başlarına kadar görev yapan Osman NAZ. Bu zat mükafat olarak yüzbaşı rütbesi olarak başka bir ile tayin yoluyla gitmiştir. Yine köylere en kötü muamelede bulunan uzatma çavuş İbrahim (Çorumlu) 1980 sonraları 1981 sonlarına kadar Dere nahiyesi karakol komutanlığını yapmış. Tekrar Pertek'in Pınarlar nahiyesinde görev yapmış ve oradan da tayini başka ile çıkmıştır. Yine o tarihlerde Pertek İlçe jandarma karakolunda astsubay başçavuş olarak görev yapan, en az Osman NAZ kadar azlı olan Oğuz başçavuştur.

Nitekim çeşitli defalar çeşitli olaylar bahane edilerek Dersim'in köyleri aranı, köylüler dayaktan geçirilerek cezaevlerine konuktu.

12 Eylül faşist askeri darbesinin yapılmasıyla birlikte İlkerin genelinde başlatılan saldırmalar ve ısgal hareketi Dersim'de de kendini gösterdi. Dersim'in tüm ilçelerinde faşist ordu güçleri operasyona başladılar ve halka en aşağılık hakaretlerde bulunarak halkı korkutmak ve yıldırmak istediler. Yüzlerce Dersim'li genç-ihtiyar, kadın-kız göz altına alıp, işkence yaptılar.

Dersim'de yoğun devrimci faaliyete rağmen Dersim halkı zor şartlara göre örgütlenmemiştir ve daha çok legal temelde örgütlenmiştir. Dersim'in devrimde bulunmak olmasına rağmen örgütlerini olmasının hâkim sınıflar tarafından kolayca ezīlmesine sebep oluyordu. Dersim'in zor şartlara göre örgütlenmemesinde Komünist teşkilatımızın hâsīti olduğu gibi diğer devrimci, yurtsever teşkilatları ve milliyetçi teşkilatların da hâsīti vardır. Daha

çok şehir içlerinde ve şehir kenar köylerinde yoğun faaliyet gösteren, doğru mücadele biçimlerine göre örgütlenme yapmayan devrimci teşkilatlar cunta-nın gelmesyle birlikte faaliyetlerinin önemli ölçüde daraltmasına sebep oldu.

Yazınızın yukarı kısmında da belirttiğimiz gibi, 12 Eylül 1980 cuntası iş başında geldiğinde ilk işlerinden biri de Dersim'ı yeniden ele geçirme olmuştur. Yine Dersim'e kolluk kuvvetlerini yollamış, halkın hazır olmadığı, bir ayağı baslatmış. Hozat, Ovacık, Çemişgezek ve Pertek ilçelerinde, köylerinde yoğun operasyonlar başlamış, aylarca köyleri arama taramalarından geçmiştir. Yüzlerce köylü köy meydanlarında dayağa çekilmiş ve yine yüzlercesi göz altına alarak bir kusuru tutuklamıştır. Yurtsever, devrimci insanlara en adı bekarette bulunmuştur. Köylülerin işlerinden olmasına geçimlerinin daha da zorlaşmasına sebep olmuş, köylüleri maddi olarak masrafa sokmuşlardır.

Cuntanın hemen sonrası başlatılan arama taramaları kiş boyunca yöresel devam etmiş, İlkbahar aylarında durmamış ve yaz aylarında da süre gelmiştir. Böylece operasyonların ardı arkası kesilmemiştir. Şimdi girişmiş oldukları operasyonlardan yapmış oldukları baskuları somut olarak belgelemeye çalışmalı:

Mayıs 1981 tarihinde faşist ordu her zaman olduğu gibi yine operasyona çıktı. Bu defa hemde Çemişgezek Tekke (Aktük) köy muhtar İsmail DİNÇER'den aldığı somut haberla çıktı. Nihayet 200'e yakın gücüyle direk haber mahalline gidilmiş ve AZ'ler tepelere kurulmuş, senaryo başlamıştı. Üç PKK'lı yurtseveri çembere almayı çabasınan faşist Türk ordusu başaramadı, ve PKK'lı yurtseverlerin kahramanca çarpması onları panike kaptırdı. Ancak yönünü lyl seçemeyen PKK'lı yurtseverler iki düşman askerini geberttikten sonra aldığı yaralar sonucu SEYFİ DOĞANAY ve MEHMET adındaki iki kişi şehit olmuş ve bir PKK'lı ise kaçmayı başarabilmişdir.

Bu çatışma ve aynı hafta içinde TİKKO gerillaları tarafından öldürülen muhipir ve ajan Sinsor muhtar Gündoğan'ın faillerini bulmak umuduyla operasyonu genişlettiler. Faşist Türk ordusu köylere yaptığı operasyonlarla köylüler dayaktan geçiriyor, işkence yapıyor, gözaltına alıyor. Neticede onlarca köylü gözaltına alındı.

Tekke (Aktük) köyünde çıkan çatışmayı bahane eden faşist Türk ordusu somutta Çemişgezek'in Aktük ve Hozat'ın Kalecik mezarlarına helikopterlerle yaptığı operasyonda köylülerle en kötü bir biçimde davrandılar. Kalecik mezarında giriştikleri operasyonda

köylüler önce toplantı sonrası da kadınlar ayrı, erkekler ayrı bir yere konmuştur. 1938'de yaptıkları gibi, köyü yakmakta tehdit etmişlerdir. Bu da yetmeyince köylüler dayaktan geçtiler, köylüler fiziki benzerlik yüzünden işkenceye alındılar. Bununla yetermeyen düşman, köy çocukların bazılarını ayrı ayrı işkenceye almış ve idamla tehdit etmiştir. Nitekim Kalecik mezarında ... çocuk boynundan ağaca asılıca ip üç defa kopmuş ancak çocuk ölmemiştir. Faşist ordu geleceğin temsilcisi çocukların aza düşmanları okullarını gösterdiler. Kalecikte toplanan köylüler Akitük köyüne götürülp okulda işkenceye çekilmişlerdir. İntikam hırsıyla hareket eden faşist ordu, işkenceyle başarıya ulaşamayacağını anlamış ve başarısız bir biçimde köylülerin de direnmesi sonucu geri dönmüştür. Bu operasyonlarda Hozat ve Çemişgezek ilçelerinin; Aktük, Sinsor, Uluçale, Eğnik, Hadişer, Karataş, Karsel, Ormanyolu, (Tez), Seyidik, Paşacık, Akirek köyleri eranıp taramıştır.

Yine Temmuz 1981 tarihinde Ovacık İlçesinin Bilgeç, Dereemirgan mezarlığı, Kakper, kurukaymak, Tanzi köylerinde 200'lük üstünde askeri güçle yaptıkları operasyonda köylüler köy meydanında toplatılıp, dayaktan geçirilipl işkence yapılmış 10'a yakın köyli gençlerle birlikte gözaltına alınıp, işkencehanelere doldurulmuştur. Bu operasyonlarda köylüler ölümlü tehdit edilmiş, çocuklar işkenceye alınıp, ihtiyaç köylülerin bıyükleri kesilmiştir. Köylüler meddi olarak yipratılmıştır.

4 Eylül 1981 tarihinde faşist cunta Dersim'e Kayseri Komando Tugayı ile Bolu Hava İndirme Tugayı'nın getirilmesi ile tatbikat kiliti altında operasyona başladılar. Kayseri ve Bolu'dan gelen güçler dışında, yerleşik biçimde görev yapan güçlerin katılımıyla yaklaşık 20.000 askeri gücüyle Dersim'in dağları, köyleri ve kisacası bütün her yeri ısgal edildi. Bu legallı amacı var olan devrimci muhabbeti bastırınak, halkın yıldırmak, silahsızlandırmak, anti-gerilla taktiklerini geliştirmek, faaliyet gösteren devrimci teşkilatların imhasını gerçekleştirmek, ajan MİT-Muhbir şebekesini yeniden oluşturmak olmuştur. Bu operasyonun Dersim'e sevidirde özel yeri olduğu için üzerinde durup, bildigimiz aynaklı şeyleri öz olarak anlatmaya çalışacağız.

Operasyon 4 Eylül 81 tarihinde Kayseri Komando Tugayı ve Bolu Hava İndirme Tugayı'nın Dersim'e gelmesiyle birlikte başladı. Düşman Dersim'in devrimci potansiyelini biliği için diğer bölgelerde yaptığı operasyonlarda yaptıklarından ayrı olarak Tunceli Sıkıyönetim komutanı yardımcılığı adı

altında bildiri dağıtarak işe başladilar. Bu bildiriler şehir içinde ve bir takım köylerde helikopterle, diğer geri kalan kesimlere de jandarmalar aracılığı ile gittiği yerlere verilmektedir.

Bu bildiri de yaptıkları tatlilik kılıflı operasyonun amacını şöyle açıklamaktadır:

Devrimcileri kastederek "bunlar ölübüçük insanlar", "biz halka karşı değiliz", "halkın can ve mal güvenliğini koruyacağız", "devlet direklerine işi için giden muhtarlarımızı" "siz devlete bilgi veriyorsunuz" bahanesyle kurşunlmaktadırlar", "bize yardımcı olun" "bu ekiyaların gece ne yapacağı belli olmaz" (!) türünden laflarla gerçek amaçlarını gizlemeye çalışırlar. Komutanlığın yayıldığı bu bliidriye karşı Partimiz TKP/ML BK'sı tarafından tekvönüm komutanlığının bildirisine cevaben yamnanan bildiriyle synen yanyoruz.

Operasyonun ilk günlerinde Pertek, Çemişgezek, Hozat, Ovacık İlçelerin kontrol edecek biçimde güçlerini yerleştirdiler. Ayrıca Ovacık'ın Erzincan'a açılan geçitler, Erzincan'ın Munzur dağının etekleri, Çemişgezek, Pertek'in Elazığ'la bağlantısını kurulan iskeleler, feribot ve tekneler kontrol altına alındı. Keban baraj suyunun üstündeki Çemişgezek ve Pertek İlçe ve köylerine alt tüm tekne ve kayıklar bir kaç yere toplatılıp kontrol altına aldılar. Böylelikle düşmen çevre ilerle olan bağlantıyı "kemiş" oluyordu. Dersim'in dört bir tarafta sarıltıp işe öylecene başlamıştır. Birbirinden "tatlilik kılıflı operasyon" Dersim 1938 katliam hareketinden sonra Dersim'e yapılan en büyük saldırdır.

Düşmen güçleri ilk günlerde ikili politika giidiyorlardı. Bir taraftan belki gruplar psikolojik olarak halkın etkileyip kazanmaya çalışırken, bir kısmı gruplar ise zorbaca davranışıyorlar, halkın göz dağı verip, katılımları tehdit ediyorlardı. Halkı kazanma faaliyetinin başarısızlığı uğradığını anlayan düşmen, bu defa da boş dönmemek için halkın tüminden karşısına aldı ve silah toplama kampanyasını bağıttı. Artık nlyet açığa çıkmış şapka düşmüş kei gözünmüştü. O bir zamanlar halkın yanında olduğunu, halkın savunucusu kesilen ordu, bildirilerinde "bir avuç ekiyaya karşı halkın kaynaşmak isteyen" ordu artık halkın karşısına almıştı. Çünkü düşmanın adı planı (devrimcilerle halkın ilişkilerini kesme, tecrit etme planları vb.) boşça çıkmıştı. Halk devrimcileri bağıma basmış ve koruyordu. Bu işe düşman ordusunun ve faşist komutanları çileden çıkarıyor, ağızı salyah itler misali iyice salduranlaşmalanına yol açıyordu.

Operasyon başladığının bir gün

sonrası düşmen güçleri alındıkları istihbaratlarla Ovacık Mercanlar Yazıören köyünde yoldaşlarınıza giren çatışmada orada bulunan yoldaşlarımızdan aynı köylü PİR HASAN KULAÇ isimli yoldaşımız düşmen ordusuna teslimiyet değil, savaşmayı seçerek elindeki 7.65 mm'lik tabancasıyla çatışmaya girdi ve çatışma sonucu şehit oldu. Düşmen askerleri yoldaşımızın cesaretle 7.65 mm'lik silahıyla çatışmasına karşın panik içinde kaçıştılar ve uzun bir süre yoldaşımızın cesedine hile yaklaşımadılar. Daha sonra düşmen, yoldaşımızın cesedini yerlerde sırrıkleyerek valşiliğini bir kere daha ispatladı. Köylerin yoldaşımızın cenazesine gitmesini engellemeye çalışmasına rağmen köylüler düşmanı dinlemediler. (Bu olayla ilgili olarak çeşitli dergide çıkan yanışlar düzeltilmelidir.) Azgınlaşan düşmen güçleri yoldaşımızın köyündeki ve çevresindeki köylülerin bu çatışmayı bahane ederek meydana dayağına çektiler. Güneş altında tuttular, sarkutuluk yaptılar, bunlara yetinmeyerek bazı köylülerini göz altına aldılar. Yine bu olayı bahane eden faşist ordu Yazıören köyünde Öldürülen PİR HASAN KULAÇ yoldaşımızın yanında yakalanan yoldaşımızın ailesine en adı bir biçimde zulüm uyguladılar. Ve ancak direnme sırasında geri adım atabildiler. Bu aileyi tümden göz altına aldılar. En adice küfür ve dayaklarla günlerce iğkencehanelerde sebepsiz yere baskı uyguladılar.

Helikopterli operasyonlarıyla köylerde ve arazilerde arama-tarama faaliyetini yürüttülerken baştan sağlayamayınca tüm köy muhtarları ilçelerde toplanıp, onlara hedi süreler tanıarak kâh ikna kâh tehditle silah vermeleri için zorladılar ve getirip teslim etmeleri için bir süre tanıdılar. Köylerinde silah olmadığını iddia eden muhtarlar ve köylüler hemen anında iğkenceye alınarak büyükleri çekildi, ve hakarete uğratıldı. Bazı köylüler ellerindeki silahları teslim ederlerken, bazı köylüler direnenmeden yana ve vermemeye yanlışlılar. Örneğin Hüseyin Demir gibi işgizar muhtarlarını da önderlik etmeleri halkın bu konuda geri bir adım atmasına neden oldu. Silah vermede direnen köylüler aç-susuz gündeşin altında bekletiliyorlardı. Köylülerin kendi işlerine gitmesi engelleniyor ve bu sebepten dolayı bir çok köylü kişik ihtiyaçlarını temin etmeden kış şartlarına girdi. Bunun yanında faşist komutanlar köylülerin davranışlarını da dışarı bırakmayarak onların aç-susuz kalmalarına neden oluyorlardı. Böylelikle faşistler, dehil insanların düşmanları, hayvanların bile düşmanları oldukları kendi yaptıkları somut olarak ispatlamışlardır. Türkiye somutunda in-

sanlar için uygulanan sokağa çıkma yasağı Dersim'de bu defa köylerin hayvanlarını da uygulanmıştır. Davalar neyse ki bazıları açılığa direnmeyip kapatıldıkları yerlerden "firat" edebiliyorlardı. (!)

Bu baskı ve hakaretler somutta Ovacık'ın Mercanlar mıntıkası (Dörköy), Topuzlu, Burnak, Söğütlü, Elgaç, Halikan, Büğec, Bırdo, Hüllükusağı, Pardi, Hanuşağı, Cevizlidere, Kakber ve başka köyler. Hozat'ın; Ormanyolu (Tağar), Somaş, Zoğar, Tanzi, Kozkarlu, Taçkirek, Tavuk, Zankiret, Gelişler, Taner, Kırnik, Seyadik, Hadiçer, Karataş, Sövge, Şakak ve diğer Deş nahiyesi köyleri. Pertek: Sağman-Dersim köyleri, Çimenli, Kümeş, Bakırba, Zeve, Ziverek, Tozkoparan, Ulupınar, Taptik köyleri. Çemişgezek; Akkirek, Üsteğ, Aktük, Hazari, Edirge köylerinde sonbahar operasyonunda somutta en azlı baskı ve hakaretlerde bulunulmuştur.

Bu baskı ve hakaretlere karşı bazı köyler de toplu direnişlerle karşıdaştırmış ve faşist komutanlar çığına dönmüşlerdir. Örneğin Çemişgezek'in Akkirek köyü kadınlannın köyde yapılanlar protesto için köy içinde yürüyüş yapmışlar, okulda iğkenceye alınan köylüler iğkenceli askerlerin üzerine yürüyerek kurtarmışlardır.

Ovacık Pardi köyünde silah verilmesi için zorlanan köylüler silahlarının olmadığı söylemelerine rağmen davarını içeriye tıkayarak ve aç bırakıp ve davarın içine düştüğü feryattan dolayı duygusalığa kapılıp varsa silahlarını çikarmaları için zorlanmasıno yanında halka sürekli tehditler yağdırıyor ve dayakia, içeri tıkmakta tehditler sürenken köylüler dayanamayıp faşist komutanlara karşı isyan ederek; bizim silahlarımız yok, biz yoksul aileleriz, silah ne bulunur diyen köylülere faşist komutanlarının cevabı "parayla gidip satın alın ve getirip teslim edin ki kurtulsunuz" diyen komutanlar, hem bir yandan kendisi yaltakçıları vaatasya silah satmak, hemde 'şu kadar silah topladık' diyerek kendilerini övmeye çalıştırırlar da, yoksul Pardi köylüler; 'bizim paramız yok ve bulacak silahımız da yok. Siz eğer bulabiliyorsanız, davarınızı götürün satın siz alın' diyecek komutanları zor durumda bırakarak, emellerini kursaklarında koyarak, yılğılığa düşen köylüler değil, faşist komutanlar oldu.

Yine operasyon içerisinde Pertek'in Çimenli köyüne operasyona giden faşist yüzbaşı, köyün bayan öğretmenine tecavüz etmeye çalısmış, öğretmenin karşı kojuyu ve köylülerin olaya müdahalesi sonucu faşist yüzbaşı emeline de başarılı olamamış ve geri adım atmak zorunda kalmıştır. Kendi komu-

- tanlarının bu emelini sezen yurtsever erler, olaya müdahalede bulunarak, silahın ağızına mermiyi sırererek köylülerin korkusadan karşı koyması ni söylemeden üzerine daha da cesaretlenen köylüler direnişini daha da pekiştirecek ve erler arasında da çikan bomurdanmadan dolayı buraklum tecavüzlü köyü bila hemen terketmek zorunda kalmıştır.

Yine onlarca köyde silla teslim etmeleri için bir çok kadın-kız, Yaşlıgencine hakarette bulunmuşlardır. Operasyon içinde Dersim'de genç bacılara adice küfürler ederek "neden evleniyorsunuz?", "anarşistlerle evleneceksiniz", "anarşistlerle ilişki kuruyorsunuz, bir de askerlerimizle ilişki kurun" bacıları Pertek ilçesi İplik Fabrikasına götürüp hakaretilerde bulunmuşlardır. (İplik Fabrikası operasyonlarda işkencehane olarak kullanılmıştı. Yakaladıkları halkı İplik Fabrikasına götürüp orada işkence yapmışlardır) Yine bu ağızı salıyalı itler operasyonlar içinde köy halkını araziye çıkıp hepşinin yüzü koyun yere yatırıp "ikinci bir emir gelene kadar yerde yüzü koyun yatacaksunuz, sağa-sola bakarı ve yüzünü kaldırın öldürürüz" deyip çırık gitmişler, halka korku verdikleri için halk ancak sabaha doğru etrafına bakabilmiştir. Etrafında kimseyi görmeyen köylüler kalkıp evlerine gitmişlerdir. Başakçular (Taptık) köyü halkı buna şahittir. Köylülere yaptıkları ağır baskilar sonucu onlarca köyli silahlıları teslim etti. Bir kısmı ise hakarete dayanmadığı için gidipl para ile silah temini edip teslim etmiştir. Pertek ilçesi merkezinde ve bir çok köyünde (10'a yakın) faşistler olduğu halde buniara en ufak bir baskı dahi yapılmamıştır.

Operasyon içinde Halilpinar (Çemçeli) köyünde olan bir düğünden dolayı çevrede faaliyet yürüten devrimcielinin gelebileceği ibhamı atan faşist komutanlar iştahlı bir biçimde altı helikopter ve altı tane vurucu time köyü kuşatıp, düğünde bulunanları ve diğer köy halkını, köy meydanundatoplayıp yüzü koyun saatlerce yerlerde yatırdılar, onlarca kişiye sira dayağına çıktıılar. Saatlerce sorumlama yaptıktan sonra en adı hakaret ve küfürerde bulunup ayrıldılar. Bu operasyonun başında Tuncell Ziraat Okulu İşkencehane içinde işkence şefi Mahir'in önderliğinde olmuştur. Mahir; DHB'den Hasan Kılıç, HK'dan Süleyman Ölmez ve yoldaşımız Hıdır Sönmez'e ağır işkenceler yapmıştır. Elazığ 1800 evlere kaldınlardan yoldaşımız yediği darplar dan dolayı şehit olmuştur. Köylülerin sorumlulamamı sırasında 9 yaşındaki bir çocuğun ağızına namlı sokup, devrimcilerin bu köye gelip geldiğini öğrenmeye çalışmışlarsa da umduklarını bulamamışlardır.

Faşist ordunun en iğrenç bir biçimde saldırduğu bir kisimda Hozat'ın Zonga, Tanzi ve kavga mezarlarından. Bu köyde köylüler köyün üstündeki en yüksek tepeye çıkanlarak kurşuna dizilme ile tehdit edilmişlerdir. Bazı köylüler işkenceye alılmış ve kaçırılıp arkadan kurşunlamak için zorlanılmış, bu da fayda vermeyince köylüler yokuş yukarı koşutulmuş gineaşın altında aç susuz bekletilmiştir. Yine burada bilindiği gibi her yerde lazaanlara uygulanan sokağa çıkma yasağı bunların davranışlarına uygulanmıştır. Bütün bu adı baskuların yanında köylüler ldamla tehdit edilerek, kendileriyle götürmiş oldukları sığınmalar orman ağaçlarına asılmışlardır. Kadınlara kötü davranışmışlardır. Ama bütün bu baskı ve hakaretlere rağmen, düşman istediklerini köylülerden alamamıştır. Köylüler çıraklıklarını tepenin adını dahil söylememiyip faşist komutanları kandırmak amacıyla tepeye "cumhuriyet tepesi" adını vermişlerdir. O günden bu yana yore halkı bunu alay konusu ederek tiyatrolaştırmıştır.

Bir yandan köylüler silahsızlandırılmak için çalışırlarken diğer yandan devrimci, demokrat, yurtsever köylüler rastgele gözaltına alarak devrimcilerin barındıkları yerleri öğrenmeye çalışıyorlardı. Çünkü düşman Dersim'deki ajan ve mühbir şebekesi vasıtıyla devrimci faaliyet gösteren devrimcilerin sayısını, silahlı güçler hakkında üç aşağı, beş yukarı bilgi sahibiydiller ve operasyona girdiklerinde de faşist komutanlar "Dersim'e savaşa gidiyoruz" demişlerdir. Köylüler sürekli ibbara teşvik eden düşman başarılı olamayınca azınlıyor ve ağızındaki salyaları akit akit halkı işkenceye alıyordu.

Operasyon içinde Ovacık'ta görev yapan azınlık bir halk düşmanı olan 'kulaksız' lakabıyla tanınan yüzbaşı Aytekin İçmez (Erzincanlı) Ovacık'ta halka yapmadığı eziyet kalmadı. Faşist yüzbaşı Kayseri Hava İndirme Tugayı'ndan di. Ve Dersim'e geldiğinde Dersim 38 katliamında görev sırasında işyançıların kurşunları ile geberen "dedesinin intikamını mutlaka alacağımı" söylemişti. Nitekim kulaksız yüzbaşıyı hatırlayan her köyli, hemen işkence ve zulmü hatırlıyor.

Faşist yüzbaşının intikam gönü yaklaştı. Operasyon hayatı uzun sırmasına rağmen elle tutulur bir şey bulamamışlardır. 10 Ekim 1981 tarihinde operasyon güçlerinin bellii kesimi birleşerek Burdo, Sanoğlan ve çevresindeki arazi ve köylerde özel aramalar yaptılar. Aramalarda bir şey elde edemeyen düşman bir takım köylülerini ormanda işkenceye aldı. İşkencede devrimcileri, kalkıkları yerleri ve barınaklarını söylemelerini istiyorlardı. İşkencedeki

köylüler bilmediklerini birtakimlere rağmen onları yine de işkenceye aldılar. İşkenceye alınan köylülerden biri de Partimiz taraftan Behzat Fırık idi. Behzat Fırık yoksul bir köyli çocuğu olmuş aile geçimini devarcılıkla sağlıyordu. İşkenceye aldığı gün Behzat yeni eve yetişmişti. Azın işkenceci köpekler onu kale diye bilinen Daramık kömünden alıp işkenceye çektiler. Bir taraftan falaka ve dayak atılarken, bir taraftan da kifürler savuruyorlardı. Bundan bir şey çıkaramayan yüzbaşı Aytekin İçmez askerlere ateş yaktı. Bu arada Behzat'ın ağabeyi karşısında ağaça bağlanmış azınlık işkenceye uğruyordu. İki kardeş birbirlerine bakıp, cesaret vererek direniyorlar, devrimcilerin barındıkları yeri ve barınaklarını bilmediklerini söylüyorlardı. Behzat'a yapılan işkence devam ediyordu. Bu arada ağabeyini de psikolojik y普ratma savaşma girişmişlerdi. "Bak kardeşim öldürüreceğiz, gel sen söyle. Sen yerini biliyorsun, söylemezsen öldürürüz" deyip tehdit ediyorlardı. Behzat faşist yüzbaşının suratına hiç bir korkuya kapılmadan onların teşhirine yönelik sözler sarfetmektedir. Behzat'ın bu direnişi sırasında bozguna uğrayan düşman bu kez Behzat'ı yahn ayak ateşe koydu. Bununla da yetinemeyip ateşe demir çubuk sokarak vücutundan çeşitli yerlerini yakmaya başladılar. Behzat şanlı direnişine devam ediyor ve onların adı işkenceleri olduklarını yüzlerine haykırıyordu. İyice sabırsızlaşan ve tabamımlıslışen düşman, Behzat'ın diline, dudaklarına, suratına ateşen çakarıkları demiri sırip sırip yaktılar. Ama bu da sökümedi. Teslimiyet yok, direniş var! faşist işkenceci köpekler direniş naraları var... Bununla da yetinemeyen düşman Behzat'ı arkadan kurşunlayarak ölümsüzledi. Behzat'ın azınlık işkencelere tabi tutulması ve kahpe arkadan kurşunlanması, onlarca askerin ve ağabeyisinin gürberi önde cereyan etti.

Behzat'ın öldürülmesiyle ilgili olarak ağabeyisi şunları açıklıyor:

"Kardeşim Behzat o gün küçük kardeşimle birlikte davara gitmişti. Öğleyin davarı eve getirdiklerinde bir takım askerler eve uğrayıp Behzat'ı götüreceklerini söylediler ve evden alıp yukarıdaki ormana, komutanlarının yanına götürdüler. Ben itiraz ettim bunun üzerine beni de yanlarında aldalar. Ormanın bir boşluğununda başta kulakaz yüzbaşı (sonra öğrendiğime göre Aytekin İçmez'miş) diğer komutanlar ve bir grup asker bekliyordu. Gidişimle birlikte hakaret edici laflar haykırarak kardeşime ve bana sadırdılar. Beni bir ağaça bağladılar. Beni ve kardeşim sopalı kötü bir şekilde dövüyordu ve ahlaksız kifürler savuruyorlardı. Dev-

rımların "barındıkları yer" ve "barınaklarını" soruyorlardı. Behzat bir şey bilmemişti söyleyordu. O bilmeyen dedikçe onlar daha da azgınlaşıyor, vurup yere yıkıyorlardı. Beni de bu konuda zorlayarak dayak ve küfürler yağdırıldı. Behzat işaret ederek bana cesaret verdi. O ara yanmaka olan ateşin içine çıplak ayakla soktular. Behzat onların suratına onların adiligi ni dile getiren sözler sarfetti. Ve hiç bir şey bilmemişini belirtti, hem işkence edip hem de küfürler yağdırın kulaçsız yüzbaşılarındaki bir kaç askerle işkenceye devam etti. Olmayaçca köze soktukları demir çubuğu kardeşimin suratına ve diline sürüp yaktılar. O era ben pek bakmadım,, bir de sisah sesi geldi, Behzat kanlar içindeydi, O'nu arkadan vurdular. Ve henüz tehdit ettiler. Sonra doktor getirip; "kaçıtı bizde vurduk" ve işkence yapılmadığını dair rapor tuttular. Bu işkence ve ölüm olayı hakkında cenazeye gelen köylülerin ifadesine göre; Behzat Ovacık illesinde okurken kendisinin Milli Güvenlik dersine gelen yüzbaşı Fahrettin'in bilgisi dahilindedir. Gerçekler açığa çıkacak, zalimlerin yargılanacağına inanıyorum."

Bu işgaren olayın Dersim'de olması ve çevre köylerde, şehirlerde duyulması faşist orduya karşı halkı daha fazla nefrete boğdu, kinine kin kattı. Düşmanın yüreğine korku saldı.

Faşist düşman ancak doktoru tehdit ederek bir "rapor" tuttu, İşkence gizlendi, haince kurşunlamaları gizlendi. "Behzat'ın askerlerin elinden kaçtığı anda vuruşduğu" adı yalanının düşman tarafından propagandası yapıldı. Faşistlerin bu adı propaganda ve yalanları, partimizin operasyon içinde BK adına..., tarihinde Ovacık, Hozat, Çemişgezek ilçe ve köylerine dağıtıldı. Bu olay bildirilerle teşhir edilerek olayın gerçeği anlatıldı. Olayla ilgili Burdo, Saroğlu, Kakper, Çamurek köylülerinin bilgisi dahilindedir.

Sonbahar operasyonları Hozat'ın Deş nahiyesi köylerinde de en acımasız bir biçimde sürdürdü. Hozat'ın Deş nahiyesindeki devletin döner sermayesine ait topraklar işgal edilmiş, devletin tüm müdahale ve oyularına rağmen Deş halkı toprakları işgal edip sirmüştür. Ancak sonradan sıklıkla min Tunceli ilini de kapsaması sonucu filizlenip boy vermesine rağmen askerlerle etrafı kuşatılarak ansızın bir gece içerisinde dozerlerle kazılmaya başlanmıştır, sabah olduğunda üstten hava kuvveti olarak helikopterler ve uçaklar uçmuştur. Sonuçta silindir makineleriyle baştan başa çırıltılmıştır. İşte Deş'teki bu devrimci hareketi faşist devletin faşist yöneticilerinin belgesinde yer edipmiş. Ve sonbahar o-

perasyonları onlar için amaçlarına ulaşımada bir fırsatı. Ve bunu da halka yaptıkları en adı hareketlerle gösterdiler. Buna Şakak, Teştek, Bornek, Ardapet, Zimek, Müşkirek, Sövge köy mezarları şahittir. Örneğin Deş'in Sövge köyündeki sakat bir köylü, köyün karşısına tepesine tırmandırılmış.. kurşuna dizilmekle tehdit edilerek dayak atılıp küfür edilmiş ve yatağa düşürülmüştür. Deş'in hemen hemen tüm köylerinde de diğer köylerde olduğu gibi gün boyunca topu biçimde aç, susuz, güneşin altında tutulma, falaka ve hakarete uğratma gibi baskılar yapılmıştır. Köylüler kurşuna dizilmeyle tehdit edilmiş, kadınlarla sarkıntı yapılmış ve günlerce davranışları aç, susuz bırakılmıştır.

Bu azgin işkence ve zulümden de düşman yenilmiş, bozguna uğramış ve hiç bir şey elde edememiştir. Elde ettiği ise, köylülerin kendilerine karşı daha fazla kin ve nefreti.

Faşist ordunun 1,5 ay süren operasyonu Ekim 81'in sonlarında doğru sonuçlandı. Bu operasyonlarda düşman başarıyla ulaşmış, başarısızlığa uğramıştı. Ancak belli köylerde silah vb. malzemeler toplayabilmislerdi.

Dersim'de sonbahar operasyonu başladığı zaman devrimci teşkilatlar ve komünist teşkilatımız geri çekilmeye takıldılarını benimsediler. Esas olarak çatışma, güçleri konuma olacaktı. Buna bağlı olarak kitlelerle ilişkili kurulacak, düşman teşhir edilecek ve tavrı alınacaktır. Nitekim komünist teşkilatımız bu operasyon boyunca hiç bir zaman kitleden kopmadı, onlarla ilişkisini sürdürdü. Faaliyetini dar çevrede de olsa devam etti. Özel tedbirler alarak, kayıplar önlandı. Güçümüz korunarak çıktı. Operasyon içinde Hozat, Ovacık, Çemişkezek köylerine, Ovacık'ın içine BK ve BKMT adına bildiri ve teşhir pulları dağıtıldı. Ovacık'ın içine bombalı pankart astı ve düşman güçleri teşhir edildi.

Sonbahar operasyonlarından sonra Kayseri ve Bolu'ya dönen düşman, gerrillerde ajan ve muhibbir ağını yeniden örgütleyerek ayrıldılar. Düşman bu operasyonlarda sunun bilincine varmıştır; Halkla kaynaşan devrimcileri halde zulüm yaparak onlardan koparamayız. Ancak halktan bazı niteliksiz insanlar kazanılırsa bunları vereceği haberler degerlendirilirse, kale içten fethedilirse başarı sağlanabilir. Nitekim düşmanın ajanı en büyük yiğinagını yapmalarına rağmen, devrimci yurtsever güçlerin hemen hemen kayıp vermemeleri anesek daha sonra ajan ve muhibbirlerin düşmeye verdiği destek sonucu önemli kayıplar verildiği hatırlanırılmaktadır.

Sonbahar operasyonu son bulunca Kayseri ve Bolu Komando Tugayları

bir dönemlerinden sonra Hozat'ın (Taşgar Orman yol) köyüne Merkez askerleri bir haftalıkına yerlesip öğrenimi engelleyip köyde ve mezarlarında operasyon yaptılar, halka çeşitli hakaret ve baskılarda bulundular.

Operasyonlar bununla da durmadı. Ve belli alanlarda sürdürdü. İşte yapılan bu operasyonları aşağıda sıralıyoruz.

1 Aralık 1981'de Deş Nahiyesine bağlı Şakak köyünde Deş karakol başçavuşunun emir ve komutası altındaki jandarmalarla yoldaşlarımız arasında çıkan çatışma sonucu yoldaşlarımıza güç yetiremeyen faşist komutan takviye güç istemiş ve operasyonu genişleterek helikopterler güçlerle birlikte Şakak, Askisor köy ve mezarları aranmış taranmıştır. Yoldaşlarımıza bu olayda herhangi bir kayıp vermeden olay mahallinden uzaklaşmıştır. Düşmanın yapmış olduğu Iz takibi de boşça çıkmıştır. Bu operasyonda köylüler meydan dayagna çekilmiş ve köylülerin kuşku hayvan yemi olarak kullandıkları yaprakları yakmışlardır. Adice hakaretlerde bulunduktan sonra köylülerden kadın-kız ve erkekler aylarca gözaltında tutulmuşlardır.

Nitekim cuntacılarından daba cuntacı kasilen Deş karakol komutanı 15 gün veya haftada bir sürekli operasyonları kişi boyunca sürdürmüştür.

5 Aralık 1981'de Ovacık'ın Hülüküşağı köyünde Veysel Huyar ve Erdoğan Tekin yoldaşlarımıza kahramanca çatışmış bir assubay bir de asker gerberilmiş ve kendileri de şehit olmuşlardır. O sırada düşmanın güçleri yapmış oldukları operasyonda, köylüler kar ve çamur üzerinde saatlerce yüzükoyun yatarak jopladı. Ayrıca evler talan edildi. Altı bilezikten donanına kadar çalındı. Köylülerin yiyecekleri ev içlerine döküerek harap edildi, dayaktan geçirildi, bir köylü komabık olarak hastaneye kaldırıldı. Efendi Diril yoldaşımızın babasının kolunu kırdılar. Analara, bacılara hakaret ve sarkıntılar ettiler. Köylülerin otlan yakıldı evleri de yakılmaya çalışıldı. Partimizin Başkanı Süleyman Cihan yoldaşının ailesinin ev kapısı kimlarsa içeri girildi, eşyalar tahrip edildi, yatakları sängünlendi. Köylülerin bir kısmı gözaltına alınıp işkence yapılarak tutuklandılar. Operasyondan dönen askerler Erdoğan Tekin yoldaşın köyü olan Pardı'de evlerini taşa tutarek camlarını kırdılar. Köylülere hakaret ettiler. Faşist komutanlar olayın kendilerine verdiği hücumdan dolayı bunlar yetmiyormuş gibi o sırada köyün içinde ötmekte olan horoz, faşist komutan askerlerine dönerek 'nasıl olurda bu horoz bize karşı ötebilir. Bu horozun kellesini kopan' diyecek emir eylemiştir. Bu emir üzerine harekete

geçen erler, 15-20 dakikalık operasyondan sonra horozu vakaşayıp infazını gerçekleştirdiler.

Faşist cuntanın ve faşist ordunun buncu baskılı涵na rağmen Erdoğan Tekin ve Veysel Huyar yoldaşlarının cenaze törenine katılabık bir köylüler topluluğu katılmıştır. Cenazeler Ovacık devlet hastahanesine götürüldüklerinde bemen karın üzerine atılmış, bu araya, cenazelerle ilgilenen bir sağlıkçı faşist komutanın verdiği emir üzerine faşist erler tarafından döpçiklenerek döğülmüş, adı adı küfürler yapıp, cenazelerle ilgilenmesi önlenmiştir. Tam da bu sırada Celal başçavuş diye bilinen faşist komutan halika dönerek; tüm Ovacık'lilara 'Tüm Ovacık'lannan anasını, avradımı yaparım' diye ahlaksızca küfürler savurmuştur.

2-1-1982 sonbahar operasyonu sırasında açık olarak asker elbiselerini (hem de rütberlerini) giyerek, köy köy, dağ taş demeyip askerlerle birlikte operasyonlara katılan azlı muhabirlerden Ali Ekber Sağlam 2-1-1982 tarihinde TİKKO gerillaları tarafından cezalandırıldı. Bu cezalandırma üzerine faşist Türk ordusu Hozat'ın Hadişer, Karataş, Hamutka, Zankirek, Gelişler, Taçkirek, Dağköyü, Ağvesi; Çemışkezek'in, Tekkeli, Eğnik, Dekke, Uskeğ, Akkirek köy ve mezralarında, Hozat'ın merkez karakolu, Tunceli, Çemışkezek, Pertek merkezlerindeki askerler ve komutanlar operasyonu başlattılar. Bu operasyonda düşman, Hozat çevresindeki alanlarda zalimliği, despotluğu ve açık muhibirci olarak tanınan bir işbirliğisini kaybetmenin verdiği acı ile halika en azılı bir biçimde saldırdı. Yukarıda saydığımız köylere 15'e yakın köylü gözaltına alınarak işkenceye uğratıldı. Asilisiz 'deillisle' günlerce işkence hanelerde sürdürdü. Kadınlara sarkutılık edildi. Köylüler aynı ayn duvar diplerine çekilek, kurşuna dizilme oyularını yaptı ve ölümle tehdit edildi.

Somutta Taçkirek köyünde, bir devrimci yurtsever ailenin 5 davan kesidi, otları yakıldı. Bununla yetinemeyen düşman evdeki bacıları ve çocukları en adı bir biçimde işkenceye aldılar. Devrimci ve yurtsever askerlerin köylülere yapılan işkencelere karşı çıkmaları sonucu askerler arasında kısa bir kargaşalık oldu. Ve faşist komutanlar dava fazla muhalefetin çıkışmasını içine işkenciyi kısa kesmek zorunda kaldı. Evin içinde özellikle o dönemde Pertek yüzbaşısının başını çektiği komutan işkenciyi uygulayıp ya-pıordu.

Gelişler köyünde bir ihtiyan köylü saatlerce dövildi. Gözaltına alınarak komaya sokuldı. Nihayet gözaltından çıktıktan sonra günlerce yataktakta kaldı.

Bu en adı saldırları sonucunda da köylülerden kendilerine yanacak fazla bir şey almadılar.

Ru yöresel operasyondan sonra, düşman 12 gün sonra Zankirek mehteri Hüseyin Ay'ın cezalandırılmasını bahane ederek, operasyonu başlattı. Operasyon Hozat ve diğer çevre karakollarından getirttikleri 120 kişilik bir güçle başlattılar. Operasyon Hozat'ın; Tavuk, Ağvesi, Taçkirek, Zankirek, Gelişler, Karsel, Ormanyolu ve mezraların Amutka, Geştek, Samoşı, Dağköyü, Zengi, Koskazluca ve mezraların Zoğar ve mezralarını arama ve taramada bulundular. Operasyonda helikopter de kullanılan hakim sınıflar 20'ye yakın köylüyü de ünlerine katır köylere yaklaşlığında hem gürültülü gidiyor, hem de bir köylü bir asker dizerken ne kadar korkak ve ürkük oldukları gösteriliyorlardı. Nitelim operasyon sonrası faşist Türk ordusunun bareketleri, tavuların köyler arasında eğlence konusu olmuş, hazi yerlerde basit tiyatro bıçımı almıştır.

Bir haftaya yakın süren operasyon boyunca asalak ordu köylülerin sırtından geçindi ve davranışlarını kestirdi, torbalardaki ıltıza ve postlardaki çökeliği bitirdi.

Bu operasyonda da Tavuk ve Ormanyolundan beşi aşkin kılıçlı gözaltına alınarak işkence edildi. Köylerde her zaman yaptıkları hakaret ve baskılardır.

Faşist Türk ordusu kışın yaptığı operasyonlardan başarısız çıkip hiç bir şey elde ederneyince niyetinde varolan genel operasyon sevdasından vazgeçip yöresel operasyon ve somut ihbarlara göre hareket etmeye yetindiler. Kişi şartlarında düşmanın bareket kabiliyeti çok zayıflıyor, devrimcilerin hareket kabiliyeti, ıstıhabat vb. avantajlarından dolayı operasyon alanlarından kaçıyorlardı.

Nisan 82'de Deş'te yapılan operasyonda Sövge köyünde yoldaşlarımızla karşılaşan düşman ordusu yoldaşımızı pusuya düşürmek istediler. Fakat yoldaşlarımız kendilerine dur ihtarı vermeden ateş etmeleri sonucu asker olduğunu farkettiler ve silahlarına davrandılar. Bu arada Metin Karataş adındaki yoldaşımız yaralanmıştı. Yarası hafif olduğu için yoldaşları belli bir süre yürümesine rağmen karşı tarafta pusuda olan düşman güçlerinin açtığı ateş sonucu ağır yaralanarak olay mahallinden uzaklaşmayı başaramamıştı. Karanlık çöküğünce de diğer yoldaşlarımızın Metin yoldaşı araması sonucuz kaldı. Düşman ordusu sabahleyin yaptığı operasyon sonucu yoldaşımızı bayıgn bir şekilde buldular. Yoldaşımıza köylüler tarafından süt verilip uyandırılmaya çalışılmış, yoldaş yan u-

yanır duruma düştükten sonra faşist komutanlarca soruya çekilmiş ve yoldaşımız direnmıştır. Düşman ordusunun faşist komutanları yoldaşımızı Deş karakoluna götüremek üzere yola çıktıklarında Deş'in yakınındaki Teştek köyünde yoldaşımız can vererek şehit olmuştur. Metin Karataş; yoksul bir köylü çocuğu, partimizin Üri sempatizanı ve ordumuz TİKKO'nun bir üyesiydi.

Yine Nisan ayında Çemışkezek'in Aktük, Eğnik, Hazarının mezarı, Uzkeğ, Akkirek köyleri Hozat'ın; Hadişer, Karataş, Ormanyolu, Karsel köylerine operasyon yapıldı. Operasyon Tekkeli muhtarından TİKKO gerillalarının aldığı İngiliz piyade tüfeğinin tekrar alması bahane edildi. Aktük, Eğnik, Karataş köylerinin bir kısmını da önlere katan faşist ordu, Ormanyolu, Karsel köylerinde köylülere en adice bakarelerde bulunulmuş, dayak atalarak hakarete uğratılmıştır. Ve kendi yıkıkları köylülere taştırmalar yetmemiş gibi yanlarına aldığı şireden beri köylülere askeri eğitim yaptırmışlardır. İşinden gücünden edip bir kısmını da gözaltına almışlardır. Aktük köyünün okuluna yerleşen karakol Aktük, Eğnik, Hadişer, Karataş köylülerini askerlerle birlikte belli araklılarla tek sıra halinde dixmis Aktük, Eğnik ve Hadişer arasında aramıştır. Hatta o kadar acizleşmişlerdir ki, köylülere belli metrelerde arazi kazdırılmışlardır. Köylüler öğretimaya çekilmış, yat kalk talimleri yapılmıştır. Tarlasına, başka köylere giden davranışları, oduna giden köylünün karakoldan izin alması mecburi kılınmıştır. Bu ara karakol jandarmaları kadınlar ve kızlara sarkıntılk yapıyorlar, bunlara tahammül edemeyen köylüler okulun tuvalete dayaklayıp gözaltında tutuyorlardı. Asalak olan faşist ordu kendi nitelğini burada da ortaya koydu; kaldıkları aylar boyu köylülere zorla ihtiyaçlarını temin ettirmiş, köylülerin davranışları zorla kestirilmiş, onların sırtından geçmemişlerdir. 20 Kasım 1982 tarihine kadar bu böyle sirmüştür.

Yine Mayıs 82'de Ovacık'ın Elgazi, Bligeç, Balıkan, Garipuşağı köylerine yaptıkları operasyonlarla köylülere hakaretlerde bulunulmuş, köylülerin davranışlarını zorla kestirmişlerdir. Yukarı Balıkan Mezarı'nda köylüler meydan dayağına çekiliş, genç bir köylü yapılan ağır işkence ile komaya girmiştir. Aşağı Balıkan Mezarı'nda aldıkları genç köylilere gözaltında çeşitli işkenceler yapılmıştır.

Mayıs sonlarına doğru, Ovacık'ın Mamlesi köyünde yapılan bir haber sonucu Hozat'ın Deş Nahiyesi Karakol askerleri ve Hozat'ın merkez askerlerinin yaptıkları operasyon sonucu iki

HANGİ KİTABI OKUYALIM ?

“TÜRKİYE EKONOMİSİNDE BUNALIM”

Bundan böyle gazetemizin bu köşesinde zaman zaman kitap yorum ve eleştirileri yer alacak. Bilimsel kitapları olduğu kadar devrimci romanları ya da belgesel kitapları da tanıtacağız. Bu sayımızda, Mehmet Sönmez'in "Türkiye Ekonomisinde Bunalmı" adlı iki ciltlik kitabı ile başlıyoruz.

Kitabın birinci cildi, 12 Eylül'ün hemen ardından, Kasım 1980'de, ikinci cilt ise 12 Eylül'den yaklaşık iki yıl sonra Temmuz 1982'de basılmış.

Mehmet Sönmez, birinci ciltte, 24 Ocak 1980'de Demirel hükümeti döneminde Özal'ın başına çektiği ekip tarafından alınan ve 24 Ocak Kararları diye bilinen kararları inceliyor. Bu kararlarla, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılık sürecinde yeni bir dönem noktası olduğunu savunuyor. İkinci ciltte ise 12 Eylül sonrası dönemde, bu kararların uygulanışı izliyor. 24 Ocak Kararları'nın nasıl bir dönüm noktası olduğunu ortaya koymak için Cumhuriyet'in hanımdan bu yana Türkiye'nin yaşadığı ekonomik gelişmeleri sırasıyla özetliyor.

Türkiye Ekonomisinde Bunalmı, 24 Ocak Kararları'na ve 12 Eylül döneminin Ekonomi-Politiğine devrimci bir bakış açısıyla yaklaşıyor. Bu bakış açısından gerçi M-L değil, Mahir Çayan'ın görüşleri doğrultusunda yanlış bir küçük burjuva devrimcisinin bakış açısı. Ancak yine de, bu, devrimci bir bakış açıdır ve biz, hataları koymak şartıyla bu çabasından yararlanabiliriz.

KİTABIN OLUMLU YANLARI NELERDİR?

Kitabın en olumlu yanı, 12 Eylül'ün ekonomi-politiği daha net bir şekilde

Dev-Yol'cudan birisini ölü olarak, diğerini ise sağ olarak ele geçirmişlerdi. Dev-Yol'dan arkadaşlarının çıktıığı mezar tahtına kadın-kız, genç-ihtiyar deneden adı baskılarda bulunmuşlardır.

Haziran 1982'nin ilk haftası Ovacık'ın Yasak Mintika mevkisine (Yasak Mintika'lığı) 38 Dersim katiliinden sonra alan köylülerinin tümü sürgün yollanmış ve insanlardan arındırılmış böyle denittiyo. Bu 1946 yıluna kadar devam etti.) Dört taraftan operasyona çıktılar. Operasyona, Tunceli merkez komandoları, Ovacık merkez, Tomova karakolu.....

(devamı gelecek sayıda.)

kavramamıza yardımcı olmasıdır. Mehmet Sönmez, şunu açıkça gösteriyor. Dünya emperyalist sisteminin içinde bulunduğu kriz ve Türkiye ekonomisinde bunalmı, 24 Ocak Kararları denen tedbirler zorunlu kılımtır. Bu tedbirler yalnızca emekçi sınıfların azıgn ve yoğun bir sömürgeşimi değil, hakim sınıfların kendi içinde de yoğun sırılışmeleri getirmiştir. Öyle ki, emperyalizmin en has usakları olan göbekçi takımı dışındaki çeşitli hakim sınıf katmanlarının dahi tasfiyesi ya da budaonması gerekmektedir. Ve işte 12 Eylül, bu ekonomik süreçin siyasi planındaki yansımasıdır.

1. EKONOMİ İLE SİYASET ARA-SINDAKI YAKIN BAĞ.

Bu bağı kavramak bizim için çok önemlidir. Çünkü ekonomi ile siyaset arasındaki yakın ilişkisi kavramadığımız sürece dünyayı M-L bir bakış açısından tabii etmemiz imkansızdır. Ayrıca, bu bağlı kavramak bize şunu da gösteriyor ki, ekonomik gelişmeler karşısında daha duyarlı olmak, bizi siyasi çalkantılar karşısında daha hazırlıklı kıracaktır. Mesela, 24 Ocak Kararları'na gerekten önemi verip onları daha iyi kavramaya çalışsaydık bu kararların sıkı yönetim şartlarında dahi uygulanma şansı olmadığı görülebilir ve kendimiz bir conta olsalığına karşı bilincle hazırlardık.

Mehmet Sönmez'in 24 Ocak Kararları'na aitliği dönemde hakkındaki temel tezi şu: "Yeni bir restorasyon dönemi, bir yeşiliden kurumlaşma, devleti yeni koşulların gereklerine göre yeniden onarma dönemi."

Bu tespit, partimizin hemen 12 Eylül'ün ardından çıkardığı broşürde koyduğu görüşlerle çakışmaktadır. Ve, yeni anayasının da kantılılığı gibi, tamamıyla doğrudur. 1982 anayasası, yeni koşulların gereklerine göre onarılmış olan devletin siyasi portresini çizmektedir. 12 Eylül, bu portreyi çizebilmek için tezgahlanmıştır. Bu, öyle bir portredir ki, 1961 anayasasının emekçi sınıflara tanıdığı bazı ufak tefek ekonomik-demokratik bakırıntıları gaspetmekle kalmamış, koraprador burluvazı ve toprak ağalarının en kodamları dışında, hakim sınıflara dahi, demokrasi tanımamıştır. İşte bu siyasi portrenin altında, 24 Ocak Kararları ile simgeleyen süreçin imzası vardır.

Sönmez 24 Ocak Kararları ile 12 Eylül arasındaki bu yakın ilişkisi, biz-

MEHMET SÖNMEZ

zat hakim sınıfların kendili temsilcilerinin ağızından şöyle yanatıyor:

Turgut Özal: "12 Eylül olmasa, bu ekonomik programın neticelerini alamazdık."

Danışma Meclisi üyesi Dündar Soyer: "12 Eylül olmasaydı, 24 Ocak Kararları'nın sonucu çok dehşet verici bir tablo olurdu. Bu uygulamalarla 12 Eylül Kararları mı demek lazım, 24 Ocak Kararları mı? Artık bilemem."

Sönmez'in önemli tezi: "Ne zaman emperyalizmin dayatmasıyla bugün bir devalülasyon ve bunu destekleyecek bir takım ekonomik tedbirler alınmışsa, peşinden mutlaka önemli siyaset değişiklikleri getirmiştir ve hatta devletin kendi içinde yeniden yapılanmasına yol açmıştır. Sönmez diyor ki: "Her önlemler paketi, bir yandan egemen bloku parçalar ve toplumsal muhalefeti geliştirirken sahneye bu dönemde grecce bağımsız görünmen, devlet ideo lojisini yilelten ve devletin yeni döneminin gerekleri ve ekonomideki egemen kesimin talepleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesini ön gören bir operasyon gelmektedir." (C. 1. sf: 6)

Bu doğru önemli tezi kanıtlamak için, Sönmez ikinci dünya savaşından bu yana Türkiye'de yapılan dört büyük operasyonun tarihçesini inceliyor:

1. 1946'da-Birinci büyük devalülasyon: Türk parasının değeri, Amerikan dolari karşısında % 116 oranında devalle edildi. Doların lira karşısındaki değeri, 181 kuruştan 280 kuruşa çıkarıldı. Bunu izleyen dönemde 1950 seçimlerinde, 30 yıla yaklaşan tek parti sistemi ve CHP hükümeti sona ererek, Demokrat Parti iş başına geldi.

2. 1958'de-İkinci büyük devalülasyon: Türk parasının değeri, Amerikan dolari karşısında % 320 oranında devalle edildi. Doların lira karşısındaki değeri 280 kuruştan 9 liraya çıkarıldı. Bu olayın çalkantısı, 10 yıllık Demokrat Parti hükümetini devirdi, 27 Mayıs darbesine yol açtı. Bu dönemde hayatı gülenmiş olan toplumsal muhalefeti susturabilmek için hakim sınıflar 1961 anayasasını taviz olarak vermek zorunda kaldılar.

3. 1970'de-Uçüncü büyük devalülasyon: Türk parasının değeri, Amerikan dolari karşısında % 86 oranında devalle edildi. Bunalmı, 1971'de 12 Mart darbesine yol açtı. 12 Mart döneminde, 81 anayasasının üçte biri değiştirilerek, 10 yıl önce toplumsal muhalefeti baskısıyla verilmiş tavizlerin çoğu geri alındı.

4. 1980'de-Dördüncü büyük deva-

İlasyon: 24 Ocak'ta Amerikan dolanım değeri 47 liradan 70 liraya çıktı. Bunu izleyen dönemde de, "sürgit devalüasyon politikası" (Ürünlerin dolar karşısındaki değerinin hergün yeniden saptanması) benimsenerek, ürûnün değer kaybı sürdürdü. Bu büyük ölçekli devalüasyon etkisini azaltmamak için, devletin karşısız para basmasını engellemek gerekiyordu. Bu nedenle IMF, devlet giderlerinin kısıtlanması zorunlu görüyordu. Yani, emekçi sınıfların, geçim düzeyi daha da düşürülmemeli, hatta bazı hakim sınıfı katmanlarına sağlanan devlet olanakları da kısıtlanmalı idi. İşte 24 Ocak Kararları IMF'in bu talepleri doğrultusunda alındı ve 12 Eylül bunları güvence altına almak için tezgahlandı.

Son üç büyük devalüasyonu hep askeri darbelerin izlemiş olması dikkat çekicidir. Sönmmez, ekonomi ile siyaset arasındaki bu yakın ilişkiye gösteriken, 12 Mart ve 12 Eylül gibi açık faşist diktatörlük dönemlerinin emekçi sınıflar için ne kadar azgın bir sömürü ve zulüm getirdiğini bizzat hakim sınıfları istatistikleri ve yine onlann yasaları, yönetmelikleri ile sergiliyor. Mesela, sigortahların günlük ortalama cari ve gerçek ücretlerindeki gelişmeleri özetleyen şu tabloya bakalım:

YILLAR	CARI ÜCRET	GEÇİNME İNDEKS	GERÇEK ÜRETİCİLER
1963	—	17,91	—
1964	—	19,50	—
1965	—	21,64	—
1966	—	23,43	—
1967	—	25,33	—
1968	—	28,27	—
1969	—	32,13	—
1970	—	35,32	—
1971	—	39,32	—
1972	—	43,88	—
1973	—	54,41	—
1974	—	68,21	—
1975	—	85,55	—
1976	—	115,30	—
1977	—	146,53	—
1978	—	207,93	—
1979	—	295,81	—
1980	—	426,96	—
1981	—	542,00	—
		100,0	17,91
		100,2	19,45
		104,3	20,65
		113,6	20,66
		120,6	19,93
		137,6	20,55
		144,2	22,28
		156,6	22,70
		185,2	21,23
		213,7	20,53
		243,6	22,33
		301,8	22,64
		365,8	23,69
		429,6	26,34
		541,3	27,07
		876,3	23,74
		1433,1	20,54
		2784,1	15,34
		3897,7	13,91

Cari ücret, işçinin eline geçen o günkü paradır. Aneak, bu paranın artması bizi yanılmamışın. Çünkü paranın alıcı gücü, işçi ücretlerindeki artış hızından çok daha büyük bir hızla düşmektedir. Mesela, yukarıdaki tabloda görebileceğimiz gibi, 1963'de 100 liraya sıralı olduğumuz malları 1981'de tam 3897,7 liraya alabiliyoruz. Yani 1963 teki yaşam seviyesini aynen sürdürmek için dahi bir işçinin ücretinin, o

günden, bu güne 40 kata yakın artış sağlamış olması gereklidir. (Alıcı gücünün, belli bir yıla göre bu şekilde kiyaslanması geçinme indeksi diyoruz.) Ablı güçünü hesaba kattığımızda 1981'deki işçi ücreti, 1963'e kıyasla, artmak şöyle dursun, azalmış. Fakat, işin aslı ligince olan yönü bu değil gerçek ücretleri yıllara göre söyle bir inceleyelim. 1970'a kadar yavaş yavaş bir yükselme var. 1971 ve 72'de düşüyor. 1973'ten itibaren tekrar yükseliyor. 1978'den başlayıp günümüzde kadar hızla iniyor ve 63 düzeyinden bile çok geri gidiyor.

Şimdi bu düşüş ve yükselişlerin nedenini düşünüp olursak, ekonomi ile siyaset arasındaki çok yakın bağlılık bir kez daha çarpıcı bir biçimde görülür. 1971-72'de ücret düşüşlerinin sebebi 12 Mart döneminin yoğun baskı ve sömürü şartlarındır. Kısıtlı olsa, ekonomik-demokratik bazı hakların yeniden kullanılmasına başlanmasıyla ücretlerde yükselmeye başlamıştır. Ne var ki, 1978 sıkıyönetimi ile hemen düşüş başlamış ve 12 Eylül'le birlikte, düşüş aşın boyutları ulaşmış, işçilerin yaşam seviyesini, bundan 20 yıl önceşinin çok daha gerilere götürmüştür.

Kısacası, Türkiye'nin 20 yıllık bir ekonomi-politik tarihini bu bir tek tabloyu dikkatle inceleyerek izlemek ade-

ti üçüncü cildinde anlatığı bu yasa ıçın söyle der: "Bu yasa, her yönüyle modern iktisadi en önemlidiler ve en karışık ilişkilerinin kavranması için hayatı nitelikte yasadır. Tarihi perspektiften en önemli yasadır".

Marks, kapitalizmin nihai ve zorunlu çöküşünü bu yasa sayesinde açıklamış, hatta yine bu yasa sayesinde, daha yaşadığı dönemde emperyalizmin tobumluşunu teşhir edebilmistiştir.

Büyüklerimiz gibi, kapitalist ilişkiler içinde üretilmiş bir metanın değer 3 parçadan oluşur: Makineler, ham madde vb, işin ödemesi değişmeyen sermaye ve artı-değer, kâr oranlarının eğilimsel düşüş yasası, kapitalizm geliştiğe teknolojinin herleyeceğini, dolaşıyla, değişmeyen sermayenin değişen sermayeye oranla daha hızla artacağını ortaya koyar. Yani, değişmeye sermayenin değişen sermayeye oranlı olan "sermayenin organik bileşimi" yükselir. Oysa artı-değer yaratılan emektir. Makineler kendi başına değer üremez. O halde, toplam sermaye içinde miskine ve hammadeye ödemesi payının artması, artı-değerin toplam sermayeye oranını düşürektir. Yani, sermayenin organik bileşimi yükseldikçe, toplam sermaye içindeki artı-değer payı düşecektir. İşte, kâr oranının eğilimsel düşüş yasası budur.

Bu yasanın, kapitalizmin nihai çöküşünü zorunlu kıldığını söylemek. Emperyalistler, bu zorunlu çöküşü biraz daha geçiktirebilmek için çahalamaktadır ve çeşitli karşı önlemler geliştirmektedirler. Emperyalizmin sermaye ihracının ve yarı-sömürge, sömürge ülkelerde yatırım yapmasının temelinde yatan da bu çabadır. Çünkü, bu gibi ülkelerdeki kâr oranı metropoliterdekine kıyasla daha yüksektir. Emperyalist ülkelerde, ileri teknoloji kullanılan sermaye yoğun sanayiolları gelişmiştir. Yani sermayenin organik bileşimi yüksektir. Buna karşılık, yarı-sömürge ve sömürge ülkelerde, emek-yoğun sanayiler ağırktadır ve sermayenin organik bileşimi çok daha düşükür.

Sönmmez, buradan yola çıkarak, özellikle ikinci dünya savaşından sonra yeni bir uluslararası İşbölümünün gelişmekte olduğuuna dikkat çekiyor ve diyor ki, uluslararası iş bölgüsü, emek gücü verimliliği yüksek sanayi dallarını metropollere uygun görürken, emek gücü verimliliği görece düşük, emek-yoğun tekniklerle çalışan, tekstil, gıda, hafif metal, gemi yapımı vb. sektörler bağımlı ülkelerde yoğunlaşmaktadır. Emperyalistler, bağımlı ülkelerde konuları denetimleri içinde ürettiği malları, yine kendilerinin belirlediği şartlarda satın almaktır ve bağımlı ülkelerin tek yanlış ekonomileri haline ge-

ta mümkünür.

2. 24 OCAK KARARLARI

Şimdi gelelim, Sönmmez'in Türkiye'nin ekonomik yaşantısında 24 Ocak Kararlarının nasıl bir dönüm noktası oluşturduğu konusundaki görüşlerine

Sönmmez, kitabından birinci cildinde, "Kâr oranlarının eğrisel düşüş yasası"ni aktararak başlamış. Marks, Kapital-

tirmektedirler. Sönmmez, tipik bir örnek olarak, gemi yapımından söz ediyor. Ücretlerin metropollerde yüksek oluşu nedeniyle, ABD, İngiltere, Batı Almanya, İsviçre, Norveç, Japonya gibi ülkeler, gemi yapımını Brezilya, Kore, Tayvan, İspanya, Singapur gibi ihrac ekonomilerine aktardıklarını söylüyor.

Böyle bir İşbölümü, emperyalist sermaye açısından bir çok yarar sağlıyor. Mesela, sermayenin tümden metropolere yığılarak, oralarda kâr oranının daha da fazla düşmesini önlüyor. Ayrıca, bağımlı ülkelerde emek gücü çok daha ucuz olduğundan, bu gibi üretilen tüketim malları da ucuza malolmaktadır. Kendi ülkelerindeki işçilerin ihtiyaçları bu yollarla karşılayan emperyalistler, böylece kendi işçilerinin ücretlerini de düşük tutabilmekte ve bir taşıya, bir kaçı kuş vurmaktadırlar.

Sönmmez, IMF'nin sunduğu bu tek yolu ihrac ekonomisi modelini ilk uygulayanlar arasında, daha 1960'ların başında bu yola giren, Güney Kore, Tayvan, Filipinler, Endonezya, Asya ve Latin Amerika ülkelerini sayıyor. Uluslararası bunalımın bugün yeni ihrac ekonomileri talep ettiğini ve IMF'nin Türkiye'ye dayattığını 24 Ocak Kararlarının altında Türkiye'de tek yolu bir ihrac ekonomisi haline dönüştürme manşının yattığını savunuyor. 24 Ocak Kararları, üretimi artırmaya, halkın elin gücünü düşürterek iç talebi kısma ve Türkiye'yi bir ihrac ekonomisi haline getirme amacını güdüyor. Oysa, Sönmmez'in, kitabının ikinci cildinde uzun uzun anlatıldığı gibi, cumhuriyetin kuruluşundan 1980'e kadar bakım olan genel strateji, "İthal ikamesi sanayileşme" olmuştur. Yani, iç pazara dönen üretim egemendir. İç pazara taleplerini ithal etmek yerine ülke içinde üretme anlayışı ile hareket edilmiştir. 24 Ocak Kararları ise bu çizginin değiştirilmesini, ülke içi tüketimin kısıtlarak dış pazar için üretimi yapılmasını şart koşmaktadır. Sönmmez böylece Türkiye'nin de, "belli ürünlerde uzmanlaşmış ve üretimin büyük bölümü metropollerde ihrac eden, ücretlerin düşük tutuldugu, tarım ürünlerine düşük fiyat biçiliği, ekonomik-demokratik bakışın baskı rejimyle gaspedildiği, ihracatın yönelik ekonomi modeline sahip" bir ülke durumuna getirilmek istedğini vurguluyor.

Gerçekten de 24 Ocak'tan bu yana katedilen yol, Sönmmez'in bu görüşlerini doğrulamaktadır. Büyük kompradorlar, her vesile ile Türkiye'nin iç pazarı dönen üretim tylek kişi ihracata yönelmesi gerektiğini ilan ediyorlar. Buların öngörüleri sesi olan TÜSİAD (Türk Sanayici ve İş adamları Derneği) 1980'de Türkiye Ekonomisi adlı raporda söyle diyor: "Ekonomi-politi-

ka, geçmişte zarara yol açtığı artık bu gün hanıtlanmış olan ithal ikamesi stratejisinden vazgeçip, ihracatı geliştirme stratejisi üzerine kurulmalıdır".

TÜSİAD başkanı Ali Koçman, 10 Ekim 1982'de Milliyet gazetesinde yayınlanan bir röportajda, Türkiye'nin 1946'lardan sonra uygulaya geldiği ekonomik modelin bir çökmeze girdiği ve 24 Ocak Kararları ile gündeme gelen prensip değişikliğinin, parti veya kişi tercihl olmayıp, zorunluluk sonucu olduğunu vurguluyor. Koçman, çok yönlü bir sanayileşme ve ağır sanayi yerine, ihrac edilebilecek tarım ürünleri üretimi'ne yönlümesi gerektiğini söylüyor ve şöyle diyor: "Türkiye'de ağır sanayi kurmak bugün bir yabancı sermaye için cazip değil. Yabancı sermaye o memlekette ürettiği malın, o memleketin pazarları dışında da alabilirliği olmasının bekisi. Bunun sonucu meydana gelecek olan dövizden kendi hakkımı kolaylıkla almayı umar. Bu menfaat açısından gayet doğaldır. Sanayi yatırımları açısından önemli bir sermaye akımının olacağını ben tahmin etmiyorum. Belki turizm işletmeciliği bakımından gelebilir. Gıda sanayisinin yanında, marketlerde satılan bir takım günlük tüketim mallarının geliştirilmesinde veya yeniden imali konusunda teklifler gelebilir. Ama alıcı sanayi konusunda sermaye gelebileceğini sanıyorum. Dediğim gibi bunun sebebi de yabancı sermaye modelindeki son yıllarda meydana gelen çok önemli değişiklikler. Tarım ihracatı dediğimiz zaman konserve haline gelmiş şeftali den veya dommuş taze sebzeden bahsediyoruz. Dommuş tavuk, dommuş sebze yapabım".

Son zamanlarda gittikçe daha sık duyduğumuz, Orta-Doğu'nun kasabası olun manavı olan, tavsiyelerinin altında yatan, işte 24 Ocak kararlarıyla su yüzüne çıkan böyle bir prensip değişikliğidir. Komprador sermaye şimdi varlığını sürdürmek için, emperyalizmin talepleri doğrultusunda bir biçim değişikliğini gerçekleştirmeye çalışmaktadır. İç pazar değil, dış pazarde önemlidir ve en yetkili ağızlarından "dommuş tavuk, dommuş sebze yapabım" diye çırpınmaktadır. 24 Ocak Kararlarının altında yatan ve ancak 12 Eylül ile yürürlüğe konan bu manşı, Sönmmez, iyi bir biçimde sergilemiş, Sönmmez'in dikkat çektiği çok önemli bir nokta ise, 12 Eylül döneminde ABD ile son derece yoğunlaşan askeri işbirliğidir. 24 Ocak kararlarının ardından, Türkiye'nin talep ettiği kredilerin verilmesi için ABD ile "Savunma için İşbirliği Anlaşması" (SİA)'nın imzalanması şart koşulmuştur. Bu günde çok sordu edilen, Doğu Anadolu'daki havaaalanlarının ABD hizmetine ve-

rimesi, Türkiye'nin Basra Körfezi'ne müdabale edecek Çevik Güç için bir iş haline getirilmesi gibi konular, bu SİA sayesinde mümkün klinmiştir.

Ayrıca, kamu harcamaları kısılıarak işçi ücretleri ve köylüye ödenen taban fiyatlar stabilité'ine düşürlerek sağlanan kaynaklar "Milli Savunma Büyülesi" adı altında cömertçe harcanmakta ve Türkiye'yi, ABD'nin Orta-Doğu'daki jandarması haline getirmek için sistemi bir plan yürütülmektedir.

24 Ocak Kararlarının ve 12 Eylül'ün altında yatan can alıcı noktalardan biri de budur.

YAŞARIN KÜÇÜK-BURJUVA BAKİŞ AÇISINDAN KAYNAKLANAN HATALAR NELERDİR ?

Yazanın, yukarıda koyduğumuz olumlu yanlarını karışın, yazının ideolojik-siyasi çizgisinden kaynaklanan bir dizi hatası da vardır. Kitapta açık açık konumnamakla birlikte, Mahir Çayan'ın Türkiye için yaptığı sosyo-ekonomik yorumlara dayandığı anlaşılmaktadır. Bu yazanın, hem cumhuriyet'ten günümüzde kadar olan ekonomi-politik gelişmesini, hem de 12 Eylül'ü değerlendirdiğinde ortaya çıkıyor. Küçük-burjuva bakış açısından ıttifanız olan bu hataları üç noktada toplayarak eleştireceğiz. Kurtuluş savaşının önderliği ve Kemalizm (1920'lerden ikinci Dünya Savaşı Sonuna kadar) emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi sorunu (1950'lerden sonrası) ve tekneli sermayenin Pre-kapitalist kur egemenlerini tasfiye girişimleri. (12 Mart ve 12 Eylül).

1. KURTULUS SAVAŞININ ÖNDERLİĞİ VE KEMALİZM.

Sönmmez; ülkemizdeki yaygın revizyonist ve oportünist görüş doğrultusunda, Kurtuluş Savaşının küçük-burjuva önderliğinde kazandığı savaş sonrasında da yine, asker-sivil bürokrasının iktidar blokunda egemen olduğu ve bunların devlet eliyle millî burjuva yaratmaya çalışıkları teziyle işe başlamış. Bilindiği gibi bu tezler Partimizin önderi İBRAHİM KAYPAKKAYA'nın Şafak Revizyonizmini eleştirdiken mahkum ettiği tezlerdir.

Sönmmez'in talihizli buradadır: O, elindeki bulguları taraflı bir gözle inceleymemiş, içine hapsolduğu küçük-burjuva bakış açısının sınırlarını kırarmamış. Oysa, kitapta dile getirdiği bir çok gerçek, O'nun bu bakış açıyla çalışmaktadır.

Sönmmez'in ortaya koyduğu gerçekler, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ülkeyeki dizgilerin tefeci-ticcar sermayesi ve toprak ağalarının elinde

olduğunu gösteriyor. Sönmez şöyle diyor: "Zafer Kurtuluş Savaşı sırasında alvil-asker önder kadronun yanında yer alan büyük toprak sahipleri açısından işgal altındaki toprakların kurtarılıp kendilerine iadesi, ticaret sermayesi için, yabancı tüccarların işbirlikçisi işlevini gören azınlıkların yerini almak için geçerlidir" (Cilt. 2. Sf: 15)

(Burada bir parantez açarak, tüccar sermayesi ile ticaret sermayesi arasındaki fark üzerinde durulur. Sönmez, yanlış olarak, bu dönemde ticaretin uğraşan sermaye için, tüccar sermayesi yerine, ticaret sermayesi kavramını kullanıyor. Bu yanlışın altında yatan bugün Türkiye'nin hala ilkel birikim sürecinde olduğunu görmeyen siyasi çizgidi. Tüccar ve tefeci sermayeleri, Marks'ın ilkel sermaye dediği sermaye biçimleridir. Bunlar kapitalizm öncesi dönemde görürlür. Kapitalizmin hakim hale gelmesi demek, sanayi sermayesinin egemenliğini kurması, tüccar ve tefeci sermayelerini kendisine bağımlı kılmak demektir. Bu dönüm noktasından sonra, tüccar sermayesi, ticaret sermayesine, tefeci sermayesi ise istikrara sermayesine dönüşür. Ulkemizde revizyonist ve oportunist görüşlerin tümü, Türkiye'nin bu dönüm noktasını açığını ve kapitalist birikim sürecine geldiğini iddia ediyorlar. Partimiz ise, Türkiye'nin hala bu dönüm noktasını aşmadığını, henüz ilkel birikim sürecini yaşıdığını, hakim sermayenin ise sanayi sermayesi değil ilkel sermaye olduğunu savunuyor.)

Sönmez; Cumhuriyet sonrasında, tüccar sermayesi ile sanayi sermayesi arasındaki mücadelede, emperyalizme bağlı, tüccar sermayesinin ağır bastığını gösteriyor. Mücadelede en keskin alanlarından birisi de, gümruk tarifeleri sorusudur. Yerli sanayinin gelişebilmesi için yurt içinde üretilen malların gümruk vergisi ile eşitiz dış rekabetten korunması gereklidir. Oysa, bu dönemde korumacı önlemler büyük ölçüde engellenmiş ve en yüksek kâr haddi ticari kredilere sağlanmıştır ve krediler ticarete yöneltmiştir. Metropol ülke üzerinden kaynaklanan tüccar kredisini Türkiye'nin tarım ürünlerini değerinin altında kapatarak emperyalizm için ucuz bannadad kaynağı haline getirmek için kullanılmıştır. Bu yıllarda söz konusu olan işleyiş ve üniten bir örneği, Sönmez şöyle anlatıyor:

"Cumhuriyet önceinde de geçerli olan, uluslararası işbölümünde Türkiyeyi ihracata yönelik tarım ve madencilikte teşvik etme, uzmanlaşdırma, politikası, başta metropollerden kaynaklanan ithal-ihraç kredileri olmak üzere çeşitli araçlarla Cumhuriyet sonrasında da sürdürmüştür". (Cilt. 2. Sf: 14)

"İthal-ihraç kredisiyle yabancı ticcar Türk tüccarına ödeme kolaylıklarını gösteriyor, daha sonra yerli tüccar daha küçük tüccara kredi aktarıyor. En sonunda kredi üreticiye veya nihai tüketiciye ulaşıyordu. Üreticiden, çekiliş, yurdisına aktaran değer ise, flat mekanizmasıyla eşitsiz değişim yoluyla gerçekleşiyordu. Bu dönemde Türkiye'de dış ticaretle uğraşan firmaların büyük kesimi, doğrudan doğruya metropol şirketlerin şubeleri, acentaları durumundaydı. Bu konudaki İlginç örnek İtalyan Sicmet şirketinin işleridir. Trieste kökenli bu tekstil tekeli 1924 yılında, Adana'da bir şube açmuştur. Türkiye'nin Güneyi ile ilgili yayılma hevesleri olan faşist Musolini Hükümeti, şirketin Çukurova'daki eserlerini Sübavsiyonlarda desteklemiştir. Sicmet bir kaç yıl içinde Adana ve Mersin yöresindeki pamuk ticaretinde tekeli bir yer elde ederek, üretilmiş doğrudan denetler hale gelmiştir. Çukurova bu dönende Trieste fabrikalarının pamuk ambarı olmuştur". (Cilt. 2. Sf: 20).

Sönmez; 1930'larda ise Nazi Almanyası ile olan çok yakın ilişkilere dikkat çekiyor ve faşist Almanyası'nın, Türkiye'nin ithalat-ihraçatu içinde % 40'ı aşan paya sahip olduğunu vurguyor.

Bütün bunları sergilerken, Sönmez, hem Kurtuluş Savaşının önderliği, hemde Cumhuriyetle kurulan devletin sınıfal içeriği konusunda adeta İK'nın tezlerini kanıtlıyor. Sanki, Kemalistlerin, Türk ve Müslüman komprador burjuvazisinin ve toprak ağalarının temsilcisi oldukları 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin başından itibaren emperyalist usağı bu sınıfların egemenliğinde bir devlet olduğunu ortaya seriyor.

Ne yazık ki, Sönmez, bu gerçeklere gözünü kapıyor ve elindeki verilerle çelişik bir biçimde, sunu iddia ediyor: "Cumhuriyetin kuruluşundan ta 1950'lere kadar, devlete egemen olan güç, Kurtuluş Savaşı'na önderlik etmiş olan, asker-sivil küçük-burjuvazidir".

Sönmez, bu tutarsız tezi savunabilmek için sürekli kendi kendisiyle çelişkiye düşüyor. Öyle ki, bir yandan burjuvazi ve toprak ağaları için "egemen sınıflar" diyor, bir yandan da, devletin yönetiminin küçük-burjuvazinin elinde olduğunu söylüyor. Bu nasıl Leninist devlet tâhiî? Hiç, bir sınıfın elindeki devlet başka bir sınıfın çırakları için kullanılabilir mi?

Bu tam da, İBRAHİM KAYPAKKAYA'nın Şafak Revizyonistlerinin "devlet elbile milli burjuva" yaratma tezini yere çarpanca eleştirdiği noktadır. Tabii syneca, emperyalizm ve proletler devriyeleri çağında 30 yıl sürecek

bir küçük-burjuva iktidarinin mehkum olup olmadığı tartışmasına girmiyoruz. Ustelik bu süre içerisinde emperyalizmle ne kadar sıkı bağlar olduğunu da Sönmez yine kendisi sergiliyor. Emperyalistler o kadar saf ve iyi niyetlimi ki, pençelerindeki bir yarı-sömürge küçük-burjuva iktidarını terk ettiler.

Yazık olmuş Mehmet Sönmez! küçük-burjuva gözüklerini çıkarabilse, eldeki kanıtlarla İBRAHİM KAYPAKKAYA'nın tezlerini desteklemen gerekiirdi...

2. EMPERYALİZMIN İÇSEL OLGU HALINE GELMESİ SORUNU.

Bilindiği gibi Mabir Çayan'ın THKP-C'yi kurarken önerdiği devrim stratejisinde "emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi" tezi önemli bir yer tutar. Çayan, Krusçev'ci modern revizyonizm gibi, ikinci dünya savaşından sonra, emperyalizmin üçüncü bunalım dönemine girdiğini savunmaktadır. Çayan'a göre bu dönemin özelliği, bağımlı ülkelerin artık dışandan değil de, yetli hakim sınıflarla bütmüşerek ve içten sönütmesidir. "Emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi" budur. Çayan, Trotskizmin ve modern revizyonizmin etkisindeki Latin Amerika devrimcileri (Castro, Che Guevara gibi) emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi sonucu oluşan suni dengeyi kırabilecek için öncü savaşın şart olduğunu iddia etmekte ve tüm devrim stratejisini buna dayandırmaktadır.

Çayan'ın tezlerinde ve THKP-C'nin parçalanmasıyla kurulan sayısız grubun siyasi çizgisinde tayin edici yere sahip olan "emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi" tezi konusunda en yaygın olarak kullanılan kant issa, Vehbi Koç'un hayat hikayesinde anlatıldığı kendi gelişim çizgisidir. Koç, daba 1926'lardan itibaren iş hayatına atıldığını, fakat başlangıçta Ford gibi Amerikan firmalarının acentelüğünü yaptığı, 1950'lerden sonra ise, yabancı sermaye ile işbirliği yapmakla beraber, artık doğrudan üretim işine girdiğiğini söylüyor. Çayan'ın tezlerini savunanlar da, işte diyorlar, emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi, Koç'un yaşamında ortaya çıktı. Çayan'ın bu tezleri, Sönmez'in kitabunda da var:

"Bir dünya ekonomisi yaratmış olan tekeli kapitalizm, egemenliğini artık sadece dışandan değil, kendi yeniden üretim koşullarını bağımlı ülkelerde de yeniden üreterek sağlamaya çahırmaktadır. Bağımlı ülkelerde artık içsel bir olgu haline gelmiş bulunan emperyalizm, yeniden üretimini, bu ülkelerin ekonomik-demokratik ve kül-

türel-ideolojik düzeylerini de kucaklayan bir çerçevede gerçekleştirmektedir". (Cilt. 1. Sf: 11-12)

1950'lerden sonraki değişim hakkında ise Sönmez söyleydi:

"Yeni ithalat rejimi ile ithal kışitlanan mallar, o zamana kadar bu malları ithal eden tüccarların yabancı sermayeyi teşvik kanunuyla gelen yabancı firmalarla büütünleşerek kurdukları montajcı nitelikteki fabrikalarda üretilmeye başlamıştır". (Cilt. 2. Sf: 50)

"1950'lere kadar, ithalatçı-komisyoncu sıfatlarıyla çok iyi ilişkili tekellerin manul mallarını Türkiye'de pazarlayanlar, 1960'lardan sonra ithalatı kısıtlanan malları, bu kez mallarını sattıkları firmalarla büütünleşerek yurt içinde üretmeye başlamışlardır". (Cilt. 2. Sf: 55).

İşte, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığında 1950'lerin bir dönüm noktası olarak kabul edilmesi, devletin sınıfsal yapısının 1950'lere değiştiği iddiası (küçük-burjuvalının İktidar dışı bırakarak, büyük toprak sahibi /sanayi sermayesi/ büyük tüccarlar üçlüsünün egemenliklerini kırıp sürdürmeleri) hep bu kanıtlara dayandırılmaktadır.

Oysa Sönmez, kendisi şunu da vurguluyor ki gerçi 1950'ler sorasında, manül mal ithalatı belirli ölçülerde kısıtlanmıştır, fakat bu kez de, ülke içinde üretilicek mallar için üretim aracı ve ham madde aramalı ithalatı alabilidine artmıştır. Yani önceden, otomobil öylece getirip ülke içinde satan kompradorlar, 1950'lerden sonra, otomobilin parçalarını dışardan getirip, ülke içinde montajını yaptıktan sonra satar olmuşlardır. Ya da, durumu ihraçat açısından düşünürsek, Türkiye eğer önceden domates ihracat ediyor idiyse, komprador sermaye sayesinde salça ihracat eder hale gelmiştir.

Kısaltası, "emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi" denen değişim, domates ile salça arasındaki farktan ibaretkalıktır.

Önemli olan, bu değişimin, ülkenin sosyo-ekonomik yapısındaki temel çelişkiliyi, ya da, sınıf ilişkilerinin özünü değiştirmemeli olmalıdır. Komprador sermayenin varlık nedeni, hala esas olarak işçinin sırtından sağladığı artı-değer değil, ithalat-ihraçat yoluyla cebine inen ve küçük üreticinin yarı-feodal ilişkiler içinde gaspedilen artı-emegisidir. Komprador sanayi varlığını esas olarak emperyalizme yaptığı aracılık sayesinde sürdürmektedir. Yoksas, Sönmez'in iddia ettiği gibi, artı-değer sömürüsü sayesinde değil!

Aynca Sönmez, yine Türkiye'deki yaygm revizyonist ve oportunist görüşler doğrultusunda 1950'lerden sonra giderek, tekeli sermayenin egemenliğinden sözetsmektedir. Marks'ın orta-

ya kayduğu ve Lenin'in de gelişirdiği gibi, tekelleşene, sermayenin hem merkezleşmesi, hem de yoğunlaşması sonucu ortaya çıkar. Merkezleşme, kapitalistlerin birbirini müksüzləştirmeleri sonucu, sermayenin giderek tekelleştiğidir. Yoğunlaşma ise, teknolojinin gelişmesi ve sermayenin organik bileşiminin giderek yükselmesidir. "Tekeli sermaye"den söz edebilmek için, serbest rekabet aşamasından geçen sermayenin, merkezleşme ve yoğunlaşma sonucu tekelleşmiş olması gereklidir. Oysa, Sönmez'in de söylediği gibi, Türkiye'de yabancı sermayeli firmaların uzantısı olarak daha baştan tekeli bir yapı oluşturmuştur. Ancak, bu tekeliçilik płyasayı tek başına denetiminde tutmaktan kaynaklanan bir görünümünün nedeni, merkezleşme ve yoğunlaşma süreci değil, komprador sermayenin, en başından beri, emperyalizmin aymalıklı maşası olmasıdır. Görünümüne kanarak komprador sermaye için "tekeli" kavramını kullanmak, Marksist ekonomi-politiğe ters döser.

Kısaltası; Sönmez, komprador sermayenin, 1920'lerden bu yana gösterdiği biçim değişikliklerini öze İlşkin değişiklikler gibi göstererek, Türkiye'deki yaygın revizyonist ve oportunist sapıntıları sürdürmektedir. Emperyalizmin içsel olgu haline gelmesi tezi, modern revizyonizmden etkilenmiş bir görüşür. Cumhuriyetin ilanından bu yana yaşanan yarı-sömürge, yarı-fedoal süreç, özde bir değişikliğe uğramamıştır.

3. TEKELİ SERMAYENİN PRE-KAPİTALİST KİREĞEMENLERİ TASFIYESİ.

Mahir Çayan'ın en sakat teorilerinden biri de 12 Mart tahlilidir. Çayan'a göre; 12 Mart, tekeli burjuazinin toprak ağalarını tasfiye için giriştiği, (fakat başarıyla sonuçlandıramadığı) bir hamledir.

Bu anlayış, emperyalizm ve prolet devrimleri çağında, burjuazi ön, derliğinde feudalizmin yukarıdan tasfiyesini hala mümkün gören, anti-Leninist bir anlayıştır. Oysa günümüzde, burjuazi artık ileri nitelikini yitirmiştir ve feudalizmi tasfiye görevi proletaryanın omuzlarına düşmektedir. Bizzat gibi ülkelerde, komprador burjuazı ile toprak ağaları arasında çelişkiler elbette vardır. Ama onların arasındaki ilişkisinin esas yanını bu çelişkiler değil, emekçi kitlelere karşı aralarında kurdukları uzlaşma oluşturur. Emperyalizmin esas dayanağı da, ülkeydeki kapitalizm öncesi ilişkileri ayakta tutan bu uzlaşmadır.

Sönmez; Mahir Çayan'ın 12 Mart için düştüğü yanlığı 12 Eylül İçin yenileyerek, şöyle diyor: "Siyasi tarihimize, cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana, İktidar bloku içindeki yerini korumaya çalışan toprak ağası, tefeci tüccarların yukarıdan aşağıya bir sırrele tasfiyesi çabalarından birini daha yaşamaktadır". (Cilt. 2. Sf: 200)

Sönmez; komprador burjuazı ve toprak ağaları arasındaki ilişkide, birbiriyle çelişik iki yan olduğunu ve, bunlardan hangisinin esas yan olduğunu hesaba katmayı. Komprador burjuazı ve toprak ağalarını tasfiye ederek bazı kazançlar sağlayacağı elbette doğrudur. Mesela tarım kesimindeki tefeci-ticcar ve toprak ağaları tarafından gaspedilen artı-emeğin daha büyük bir payının komprador sermayeye aksını sağlamak elbette kompradorların işine gelecektir.

Ne var ki bunun yalnızca bir yanıdır, üstelik tali yanıdır. Esas olan yan ise, komprador sermaye ile toprak ağaları arasındaki işbirliğidir. Bugün ülkemizdeki egemen sermayenin özi, Mehmet Sönmez'in ve tüm revizyonistlerin, oportunistlerin iddia ettikleri gibi, artı-değer sömürmesi değildir. Artı-değer sömürmesi, komprador sermayenin tali yanını oluşturur. Komprador sermayenin esas yan ise emperyalizme aracılık yapmasıdır. Yani komprador sermayenin esas yanı Marks'ın deyişiyle modern bir sermaye biçimini olan sanayi sermayesi değildir. Ülkel sermaye biçimleri olan tüccar-tefeciler sermayelerdir. Komprador sermaye; Lenin'in deyişi ile "muazzam tefeci sermaye" olan emperyalist sermayeye bağlanmaktadır. Ve uluslararası planlı tefecilik ağalarını ilke içine uzatmakla görevlidir. Marks Kapital'ın üçüncü cildinde, özel iki bölümde, ülkel sermaye biçimleri dediği tüccar ve tefeci sermayesinden söz ediyor. Ve bunların yan-feodal üretim ilişkilerinin göreneklerinde yaşadıklarını ve canlı bir sülük gibi em diklerini söylüyor. Diyor ki; Tüccar ve tefeci sermayesinin çakan, yan-feodal üretim ilişkilerinin çökmesinden değil, sürmeinden yaradır. Yan-feodal ilişkiler içindeki küçük üreticinin ülccar ve tefeciye bağımlılığını azaltacaktır. Bu nedenle ülkel sermaye bindiği dah Kesmek istemez. Feodalizmi tasfiyeden yana değildir. Muazzam bir tefeci sermayeden başka bir şey olmayan emperyalist sermaye de bu nedenle feodalizmi tesviye etmek istemez, tersine ona dayanır.

Ülkemizdeki komprador sermayenin ağababalarına bakarsak, bunlara aynı zamanda başta gelen ithalat-ihraçatçılar arasında oldukça görürlür. Başta gelen diş ticaret şirketleri arasında Koç Holding'e bağlı Ram diş ti-

careti, Çukurova Holding'e bağlı, Çukurova diş Ticareti, Enka Holding'e bağlı Enka pazarlamayı sayabiliyor. Bunların ihrac ürünlerinin ağırlığını gıda ve tekstil ürünlerini oluşturmaktadır. Kisacası komprador sermaye, hammaddeyi tarmma dayah yada doğrudan tarmm ünitesinin ihraci sayesinde palazlanmaktadır. Yarı-feodal ürethim İşçileri içinde gasp edilen artı-erneği allayıp puylayıp emperyalist sermayeye peşkes-çakerek varlığını sürdürmektedir. Bu nedenledir ki, komprador sermaye ile toprak ağaların arasındaki ilişkinin esas yanı çelişki değil uzlaşmazdır. Sönmez, TÜSİAD'ın önerdiği tarm reformu önerisini, 12 Eylül sonrası komprador sermayenin feodaliteyi tasfiye girişimi olarak tanımlıyor. Gerçek reform tasancı zaten çoktan rafa kaldırıldı. Fakat, hala gündeme kalmış olsaydı bile, esas amaca köylülerin toprak talebini sahte vaatlerle kandırma çabasından öteye gidemeyecekti. Bu bakımdan, Evren'in 21 Ekim 1981'de Urfa'da halka hitaben yaptığı konuşmada söylediği sözler çok anlaşılmıştır. Evren bu konuşmasında, pek yakında toprak-tarm reformu yasaşının çıraklıcasını, böylece topraksız köylü kalmayıacağını ve köylüyü toprak sorunu yoluyla istismar eden örgütlerin bir daha ağızlarını açtırmayacaklarını söylemektedir.

İste işin can aher yanı da, her zaman olduğu gibi, bu aldatmaca yanıdır. Yoksa, Sönmez'in iddia ettiği gi-

bi, tekelci burjuvazinin toprak ağalarını tasfiyesi değildir. Sönmez, 12 Eylül'ü "tekelci sermaye eline geçen kişi taribi fırsatı bu kez kaçırılmama niyetindedir". (Cilt. 2. Sayı: 219) diyerek selamlıyor. Ne diyelim, ucuz faktır ekmeği, ya memed ye! Belki tekelci sermaye feodalizmi tasfiye eder de, biz de toprak devrimi diye bir dertten kolay ve ucuz yolla kurtulmuş oluruz...

NE YAPMALI?

Baştan da söylediğimiz gibi hatalanı koyup tartışmak şartıyla, Sönmez'in kitabundan yararlanabiliriz.

İçinde bulunduğumuz dönemde; işin şu yanını da gözden uzak tutmamalıyız. Bugün bütün devrimci örgütler ağır darbeler yemiş, bir kısmı merkezi olarak çöktürülmüştür. Bir çok devrimcinin örgütSEL bağı kopuktur. Bu şartlarda, çevremizde mücadeleden yana olan devrimcilerle tartışmak, onları siyasi temelde iknaya çalışmak vazgeçilmez bir görevdir. Kuşkusuz, pratikten kopuk bir laf ebeligidinden söz etmiyoruz. Fakat, Lenin'in, "Siyasi çalışma bütün çalışmaların can damarıdır" dediğini de unutmamalıyız.

Bu dönem devrimciler arasında yaygın bir eleştiri-özeleştiri ve tartışmanın her zamankinden daha da gerekli olduğu bir dönemdir. Geçmişin sektör ve grupcu tavırlarını aşmak, devrimciler arasında mümkün olan her fir-

satta eylem birlikleri sağlamak hayatı önem taşır. Bu olgunluğu göstermezsek, hakim sınıflar karşısında da tutunamayacağımızı, 12 Eylül'ün acı prastiği tüm devrimcilere kanıtladı.

12 Eylül'ün ekonomi-politiğini değerlendirmek, tüm devrimciler açısından büyük önem taşır. 1978 sıkıyönetiminden sonra, bir cunta ihtişamından sürekli söz edilmesine karşılık, neden hiç bir devrimci örgüt bilinci bir hazırlık yapmadı, yapamadı? Halkın sınıfların saldirısı neden geri püskürtülmeli? Birakılmış geri püskürtülmeyi, neden eldeki malzemeler dahil korunamadı ve ağır bir yenilgi aldı? Neden, Partimiz de dahil olmak üzere, tüm devrimci örgütler, önemli darbeler yedi? Kimi örgüt daha çok, kimisi daha az zarar görmüş olabilir. Fakat şunu açık yüreklikle söylemeliyiz ki, bîcî bir devrimci örgüt 12 Eylül sinavından yüz akyila çıktı.

Her örgütün kendi kendisiyle hesaplaşabilmesi ve yenen bunca darbenin özeleştiririsinin halka verilebilmesi için, önce objektif şartlara iyi bir tablili yapmak şarttır. 12 Eylül döneminin objektif şartlarını anlamadan temeli ise, bu dönemin ekonomi-politiğini kavramaktan geçer.

Sönmez'in kitabı, 12 Eylül'ün ekonomi-politiğini anlamak için buza tartışma ortamı sağlayabilir. Bu ortamdan yararlanalım.

PARTİ ŞEHİTLERİNİ ANIYORUZ!

Ocak ayı Türkiye proletaryasının sayısız şehitler verdiği, onlarca komünist militanını kaybettiği hüzünlü bir aydır. Partimiz TKP/ML faşist komprador patron-ağa devleti tarafından katledilen ölümsüz önderlerinin, sayısız sıra nefeslerinin şahsında tüm parti şehitlerini anmak için Ocak ayının son haftası, PARTİ ŞEHİTLERİNİ ANMA haftası ilan etmiştir.

Türkiye proletaryasının ilk öncü örgütü TKP'nin kurucusu ve önderi, yüce Lenin'in mücadele arkadaşı MUSTAFA SUPHİ ve 14 yoldaşı Anadolu'da emperyalist ıggale karşı yürütülen Milli mücadeleye katılmak onu sosyal kurtuluşa birleştirmek amacıyla Anadolu'ya geliken Karedeniz'de Kemalistler tarafından akçakça katıldı. Anadolu'nun mazlum amele-rençberlerinin kurtuluşunu aydınlatan MUSTAFA SUPHİ önderliğindeki TKP bu ağır kayıptan dolayı Kurtuluş Savaşında pek bir varlık gösteremedi. Ve Kemalistler Kurtuluş savasının önderliğini ele geçirerek, diktatörlüklerini kurdu-

lar. MUSTAFA SUPHİ ve 14 yoldaşının katıldan sonra Şefik Hüsnü önderliğindeki TKP revizyonist bir hat izleyerek, işçilere ve köylülere yol göstermedi, onları ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi için örgütleyemedi.

MUSTAFA SUPHİ'nin katıldan 50 yıl sonra MAO ZEDUNG önderliğindeki ÇKP'nin Kruşçev-Brejnev revizyonistlerine karşı yürüttüğü mücadelenin aydınlatığı yoldan giderek ve Çin'de "kapitalist yolu yolcularına" karşı yürütülen BPKD (Büyük Proleter Kültürel Devrim) nin çanlı derslerinden öğrenerek, ülkemizde 50 yıllık revizyonist, Troçkist, pastifist geleneğe karşı amansız bir mücadele yürüten ve Türkiye devriminin sorunlarını M-L bekçi açısından aydınlatan partimizinkurusunu ve önderi İBRAHİM KAYPAKKAYA ve yoldaşları 12 Mart'ın azgin terör ve baskı şartlarında yulgunluğa, teslimiyete göğüs gererek, mücadeleyi sürdürdü. Partimizin çetili alanlarda sürdürdüğü mücadele bakım sınıfların uykusunu kaçırdı, onları tedirgin etti. Kompra-

dor patron-ağa devleti, okun sıvıl ucunu Partimize yönelik, azgın bir takibat sürdürdü. 1973 yılının 24 Ocak'tında Dersim'in Vartink Mezrasında İBRAHİM KAYPAKKAYA ve yoldaşları kıldığı Küm Fehmi ALTINBLEK faşist önderliğinde askeri güçlerce sanıldı. Çıkan çatışmada önder yoldaş ve can yoldaşı ALİ HAYDAR YILDIZ yaralandı. Önder yoldaş yaralı izini kaybetirmeden bayramasına rağmen, bir muhbirin gikayeti sonucu bir kaç gün sonra yakalandı. Yiğit savaşçı ALİ HAYDAR yoldaşımız yarah halde sivrilerek katıldı.

22 Ocak 1973'de Umranıye'de kıldığı evde Parti yazılarını çoğaltırken bir kaza sonucu yaralanan yiğit bacımız MERAL YAKAR yoldaşları tarafından kıldırıldığı hastanede işkenceye alındı. Halka ve komünizm davasına duyduğu sarsılmaz inancı ile işkencelere Ser Verip, Sır vermeyen MERAL yoldaşın direnişi sırasında acı üzülen faşistler, çareyi onu katletmeye buldular.

Partimizin aldığı yenilgiden sonra toplanma faaliyeti içerisinde iken, her zaman olduğu gibi müsait ortam gören Parti içerisindeki burjuva temsilcileri TKP/ML'nin ilk yenilgisinden sonra olduğu gibi, sınırlı bir faaliyet yürüterek Partiyi yozlaştmaya çalışırlar. Fakat yollar öncesinden ders alan komünistlerin kararlı mücadele sonucu, Önderliği ele geçirmiş olmalarına rağmen, açığa çıkarılarak tasfiye edildiler. Partimiz bu sırular zor bir dönem yaşadı. İçten ve dıştan gelen yoğun saldırılara birlikte karşı koymak zorunda kaldı. Hakim sınıflar saldırılardan devam etti. 1976 yılının Ocak ayında İstanbul Zeytinburnu'nda bir eve de kalan yoldaşlarını vurucu tımlar kuşattı. Faşist polisle çatışmaya giren yoldaşlarımızdan ATILLA ÖZKAN, eli kanlı polis şeflerinden Mete ALTAN ve Muhsin BODUR tarafından katledildi. ATILLA ÖZKAN yoldaşın mücadele ve direnişi bir kez daha gösterdi ki, Partimiz bu can bedeli mücadeleyi gereftle sürdürmektedir.

12 Eylül askeri faşist darbesinin peşinde Amerikançı faşist cunta tarafından, çeşitli milliyetlerden halkımız ve devrimci örgütler üzerindeki, zulüm, baskın ve terör doruk noktasına ulaştı. Kısa dönemde onbinlerce İlerici, devrimci tutuklanarak işkenceye abndi. Ülkemiz tam bir hapishaneye çevrildi. İşkence, idam, katliamlar olana hızla sürdürdü. Bu şartlarda Partimiz içte-

mücadele kaçınıb YDH çizgisine karşı mücadele ederken, dıştada faşist cuntanın halka ve devrimcilere karşı sürdürdüğü saldırıyla göğüs germeye çalışıyordu. Şanlı II. Konferansımız yapıldığı Ocak 1981'de Diyarbakır'ın Hazro İlçesinde bir haber sonucu askeri birliklerce pusuya düşürülen Partimizin değerli üyesi HAYDAR ASLAN ve TIKKO'nun yiğit savaşacı İHSAN PARÇACI yoldaşlar katledildiler. Dersim'in ve Hazro'nun yiğit oğulları HAYDAR ve İHSAN yoldaşlar, Önderlerinden aldığı mücadele ve direnme azımlarını yaşamalar boyunca en zor şartlarda bile kormyarak mücadelemizi kızaştırdılar.

Empiryalizmin ülkemizi talanında usaklık ve aracılık rolu oynayan komprador patronlar, büyük toprak ağaları ve onları devlet ile kuruluşundan günümüze kadar amansız bir mücadele yürüten Partimiz TKP/ML ve onun Önderliğindeki halk ordusu TIKKO, bu mücadelede başta Önderimiz İBRAHİM KAYPAKKAYA'dan devraldığı Kızıl Direnme, Ser Verip, Sir Vermeme Rubunu, canıyla, canıyla yaşayan; SÜLEYMAN CIHAN, MEHMET ZEKİ ŞERİT, CEMİL OKA, SELAHATTİN DOĞAN, İSMAIL HANOĞLU, AHMET MUHARREM ÇİÇEK, EFENDİ DİRİL gibi onlarca savaşçısını şehit verdi.

Olar hiçbir kişisel çıkar gözetmeden, Demokratik Halk Devrimi, Sosya-

lizm ve sınıfız toplum yaratma mücadelede ölümlü severek kucakladılar.

Bizler, Onların bıraktığı Kızıl Bayrağı devralanlar bütün Parti şehitlerimiz adına bir kez daha söz veriyoruz ki;

ŞEHİTLERİMİZİN KANI YERDE KALMAYACAK !!!

TKP/ML Partizanları, TIKKO Savasçıları, TMLGB militanları Komprador patron-ağa devletini yıkmak, işçi sınıfı Önderliğinde, Demokratik Halk Devrimini gerçekleştirmek için savastılar.

Onlar, işçi sınıfı Önderliğindeki Demokratik Halk İktidarından durraksız sosyalizme varmak için mücadele ettiler. Onlar, komünizmin yüce ülküsüne varmak için mücadele ettiler. Onlar ölmüşler. Onlar, bugünde Partimizin ve tüm dünya komünistlerinin mücadele esinde yaşıyorlar.

Şehitlerimizin ölü, komprador patron-ağaların ve toprak ağalarının faşist iktidarının yerle bir edilmesiyle alınacaktır.

Bütün şehitlerimizin katili komprador patron-ağa devletidir. Bu devlet işçi sınıfı Önderliğinde, Halk Savaşı yolu ile er-geç yerle bir edilecektir. Şehitlerimizin tümünün ölü o zaman gerçekten alınmış olacaktır.

anacak olana

Beni katlettikleri anda,
daracağından
ve baberin yayıldığı sabahın ilk anında
dostlann
yüreklerindeki acıyla irkilecek.
Kimileri göz yaşlarıyla,
kimileri kürenen hakyıqlarıyla
uğurlayacak son yolculuğuma.

"Yazık oldu" diyenler çıkacak;
"Yiğitçe öldü" diyenler de...
Oysa ayna ufku
yüreklerinizde kardeşçe paylaştığı
onuz.

Can kardeşim, dostlann,
İyi ve güzel günlerin,
geleceğe olan umudun
ve yaşam sevgisinin
ateşiyle, anacak.
Bende böyle olsun istiyorum.
Dostça, kardeşçe !...

Ve ben,

İstemiyorum,
benim için gözyaşı dökülmescini.
Zulme karşı olan kin
Boşalmamın gözlerdeki damllalarla...
Nazlı ki ben.
Sevgiyle kucaklamışam bu uğurda
ölümlü,
horon teperek çıkmışsam darağacına,
çoşkuyla hakyırmışam kinimi
korkusuzca.

Ve nasil ki
kara azzailme görev bırakmadan
tabureye tekmevi vurmussam;
İşte sizlerde dostlann,
Beni;
Gözyaşlarında değil;
Civil civil bir yaşamı,
Tüm coşkusuya
dostça ve mertçe
anın.....

MUZAFFER ÖZTÜRK

Sevgili yoldaşlar
Sizler
yarınızı kurtarmak için
bizlerin
darağacında
Can vereceksiniz.
Bir şafak vakti
belki.
Uzun söz söylemeye gerek yok.
Size diyeceğimiz şu ki;
Ölüme giderken,
"Gelin gibi"
yüreğinizde Parti,
Dilinizde güzel bir şarkı
"Görül, görül bitmeyen"
beyninizde
Sonsuz bir yaşama azıml
OLSUN.
gözlerinizin feri
daha parlak.
Adımlarınız
daha sağlam.
Dişleriniz perk,
başınız dik,
sloganlarınız daha kavgacı olsun.
Şunu bilin ki
o gece
yalnız olmayacaksınız.
Sizinle birlikte yürüken
haykıracağız
"YAŞASIN PARTİ"

eylül kuşatması

I

Az sayıda
Ve sinsi bir hazırlıkdaydalar
Silahlarını,
Silahlarını yağlayıp parattılar.
Kalleş pusuladılar
Pusularını
pusularını hazırladılar
Valrı bir zulüm hastalığındaydalar.
Zulümlerini,
Zulümlerini hazırladılar.
Gaddar bir ölm dilsindiller
Ölümlerini,
Ölümlerini hazırladılar
Kutsal kitabı kadar yalancıydalar.
Yalsalarını
Yalancılarını hazırladılar
Hainler!
İhanetlerini
İhanetlerini hazırladılar
Korkaklıklar,
Korkularını
Korkularını hazırladılar.
Artık hazırlıktalar!
Karanlığı sevmiyordular,
Ve gece karanlığında yürüyortardı.
Artık hazırlıktalar!
Karanlığı seviyorlardı
Ve gece karanlığında yürüyortardı.

II

Milyonlarcıydalar
Ve fabrikada, atölyede
makinelerdeydi
Bireşken,
dövüşken
girişken
Tariha, bağda, karasabandıdaydalar.
Umarız,
endişeli,
birikimliyidiler
Emekte, alıntılarında ekmekeydiler.
Sabırı,
Umutlu,
kavgacıydalar
fabrikada, fabrikanz;
Emekde, emeksz;
okulsuz,
yolsuz,
mutsuz,
Aç,
çıplak,
üzgün,
umutlu,
kavgacı,
edilgen,
güçlü,
zayıf,
zabırı,
dövüşken
girişken,
direşken,

umarız,
endişeli
hic birşey
ve herşeydiler !...

Makinada
karasabanda pullukda;
Yolukda, sefakette;
hapiste, işkencede;
göz altunda, pusuda
Ölümde ve zulümdeydi

Grevde, kavgada
yürüyüste, gösteride
iğalde, direnişte.
Dövüşte, çatışmada
eylemde, ölümde
Ölümde,
ölümde,
ölümdeydi

Kentte, kurda
kasabada ve köyde
gecekonduda ve damda
işiz,
yorgun,
bitkin,
ve dağınıktılar.

Savaşçı
gerilla,
Partizan,
kadın ve erkek
ve gençler.

Karanlığı sevmiyordular.
Koyu bir karanlığın yüreliyüünü
duydular

III
Konuşkan oportünistler
Konuşmayı seviyorlardı ama,
Sadece konuşmalarını.
Konuşkanlıklar.
Şah konuşuyorlardı.
Duy.
kendi seferinden başkasını

IV
Ve ölüm yürüdü
Sokaklarda !...
Bir tank göründü caddede
bir tank daha
tank doldu kentlere ...

Askerler göründü caddede
askerler
askerler doldu her yere
Birleştiler.
Çoşaldılar.
Yayıldılar.
Avdayıldılar.

Migferli, zırhlı
silahlı kalkanlı
çelik yelekli, joplu
tilfaklı, tabancalı
tankı toplu.
Uniformalı, zivil
hain, kalleş
gaddar, yalancı
korkaklı, argan
kudurgan
ve düşmandır.

Bir evin kapısı tekmelendi
Uykulu gözlerle kapıyı açan
migferli, tomosolu
G-3'li, Akrep'li,
dilşamanı dehşetinde geri çekildi.
O evden bir genci alıp götürdüler.

Bir evin kapısı daha tekmelendi.
O evden bir genci daha götürdüler.
Kapı tekmelendi
kapılar tekmelendi
kapılarını tekmelendi.
Gençleri doldurdular
minibüs, otobüs
ve ringlere
ve bilinmeyen yerlere

Pakat ülkesinin gençleri
öylesine çıktı
sığdırmadılar hücrelere.
Bir evin etrafı kuşatıldı.
Anons: Testim olun!
Silah yanıtladı: "Paşizm Kahrolsun"
Seileri ve silahları
suzmadı gerillaların

Sırkıyordu kuşatma
evden, kentlerden
köylerden gençler
ve yaşlılar toplanıyordu...
kuşatma sırkıyordu

(Devamı gelecek sayıda)

